

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἔτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἰν τῆ Ἀλλοδακῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἔτησια. — Γραφεῖον Λεωτ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

14 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Διήγημα

Δ΄

[Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμε. φύλλον.]

Ἄμ' ἀπελθούσης τῆς Βαλεντίνης ὁ ζωγράφος ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιτολὴν τοῦ ἀνεψιοῦ του. Ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων τὸ πρόσωπόν του ἐφαιδρύνθη ὑπὸ εὐαρεσκείας. Ἰδοῦ δὲ τί εἶχεν ἀναγνώσῃ ἀστραπηδόν.

«Ἐν Παρισίοις τῇ 17 Ἰουλίου 1876.

»Ἀγαπητέ μου θεῖε καὶ πάτερ».

Ἡ ἐπιστολή μου αὕτη δὲν θὰ φθάσῃ πολὺ πρὸ ἐμοῦ, διότι ἔρχομαι διὰ τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἣτις θὰ μ' ἐπιτρέψῃ νὰ σας ἀσπασθῶ σήμερον περὶ τὰς ἑπτὰ...»

Ὁ ζωγράφος διακόψας τὴν ἀνάγνωσιν διενοήθη:

— Περὶ τὰς ἑπτὰ;... Ἄμ' ἡ Βαλεντίνη, ἡ ὁποία... Θὰ τῆς γράψω δύο λέξεις. Ἐπειτα δὲ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς:

«... Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔπρεπε νὰ εἶμαι αὐτοῦ, ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ μείνω διὰ νὰ ἀποπερατώσω μίαν ὑπόθεσιν, τῆς ὁποίας ἡ ἐκβασις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ σας χαροποιήσῃ. Ἐνθυμῆσθε τί με εἶχετε συμβουλευθῆ ἄλλοτε, νὰ προσπαθῆσω νὰ ξεφορτωθῶ διὰ νόμου τὸ βδελυρὸν ὄνομά μου, καὶ νὰ το ἀντικαταστήσω δι' ἄλλου ὀνόματος... κοσμιωτέρου καὶ σεμνοτέρου. Ἡ συμβουλή σας ἦτο ἐξαιρετος, δὲν το ἠρνήθην τοῦτο ποτέ, ἀλλ' ἕως σήμερον δὲν την εἶχα βάλῃ εἰς πρᾶξιν, σὰς το ἠμολογῶ, διότι με αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχον καταταχθῆ εἰς τὸ σύνταγμα μου καὶ ὑπηρετήσα με ὅλους τοὺς βαθμούς, καὶ θὰ ἦτο παιδαριῶδες νὰ ἀναγκάσω τόσους συναδέλφους μου νὰ ἀφήσουν τὴν πολυετῆ συνήθειαν, καὶ νὰ με ὀνομάζον με ἄλλο ὄνομα, παρὰ τὸ διαβολοσόνομά μου. Ἀλλὰ τέλος πάντων ὁ πρόβιβασμός μου καὶ ἡ μετάθεσίς μου εἰς ἄλλο σύνταγμα μου εὐκόλυνε τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματος, ἣτις εἶνε τῶρα πληρέστατα δεδικαιολογημένη. Ἄνευ ἀ-

ναβολῆς λοιπὸν ἤλθον εἰς Παρισίους ἐφωδιασμένος με ὅλα τὰ ἀναγκαζοῦντα ἔγγραφα. Ἡ καλή μου τύχη τὰ ἔφερε καὶ εὐρήκα εἰς τὸ ὑπουργεῖον παλαιὸν τινα συμμαθητὴν μου καὶ αὐτὸς μ' εὐκόλυνε καὶ κατώρθωσε νὰ καταχωρισθῇ ἡ αἴτησίς μου εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας σας στέλλω ἀντίτυπον. Ὁ εἰσηγητὴς ὅστις πολὺ συνεκινήθη ἕνεκα τῆς συμφροῦς μου, μοὶ ὑπεσχέθη νὰ τελειώσῃ τάχιστα τὴν ὑπόθεσιν. «Δὲν θὰ λάβω ἀνάγκην νὰ καταφύγω εἰς πολλὰς φράσεις, εὐθύς καθὼς ἐκστομίσω τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρος, ἄνθρωπος πολὺ ἐντροπαλός, θὰ με παρκαλέσῃ νὰ μὴ προχωρήσω περαιτέρω» Λοιπὸν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ διάταγμα θὰ κοινοποιηθῇ, καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν κατὰ τὸν νόμον, θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὀνομαζώμαι... εὐρετέ το.»

Ὁ ζωγράφος ἐξέσχισε τὴν ταινίαν τῆς ἐφημερίδος καὶ ἀνεζήτησεν ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῶν γνωστοποιήσεων. Ἀνέγνω δὲ μετὰ πολλῆς συγκινήσεως τὴν ἐπομένην δῆλωσιν:

«Ἐπιτροπὴ τῆς Δικαιοσύνης

Ὁ κύριος Ἰάκωβος... (ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ζωγράφου παρέδραμε τάχιστα τὸ πατρωνυμικὸν ὄνομα) ἀντισυνταγματάρχης τοῦ 145ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ ὑπέβαλεν αἴτησιν περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ πατρωνυμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διὰ τοῦ ὀνόματος Δελωρῆ, ἐπιθέτου τῆς μητρὸς του, καὶ νὰ ὀνομάζεται τοῦ λοιποῦ Ἰάκωβος Κάρολος Δελωρῆς.»

«Τέλος πάντων!» ἀνεφώνησε ἀναπέων δυνατὰ ὁ γηραιὸς ζωγράφος πλήρης ἀγαλλιάσεως.

Ἐν ᾧ δὲ ἐμελλε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Βαλεντίνην ἐξαιτούμενος συγγνώμην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῇ πρὸς αὐτήν, διανοήθη νὰ ἐξέλθῃ παρευθὺς, καὶ πρὶν ὑπάγῃ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀνεψιοῦ, νὰ διέλθῃ διὰ τῆς οἰκίας τῆς φίλης του.

Ἀπὸ ἡμισείας ὥρας ἡ Βαλεντίνη ἦτο μόνη, καὶ ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ διαστήματι ἐπεδόθη εἰς μυρίας ποικιλωτάτας σκέψεις περὶ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἀξιώματι, ὅστις τυχαίως ἐγένετο ὑποκείμενον τοῦ μακροῦ διαλόγου ἐν τῷ ἔργα-

στηρίψι του γηραιού ζωγράφου. Ήγνακται δὲ σχεδὸν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅστις ἔδειξε τοσαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε προθύμως ὑπήκουσεν εἰς τὴν παράκλησιν αὐτῆς καὶ ἐξεστόμισε τὸ ἀποτρόπαιον ἐπίθετον τοῦ ἀνεψιοῦ του. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔπερ ἀδιαλείπτως ἀντήχει βομβοῦν περὶ τὰ ὠτά της ὡς θλιβερός καγχασμός παράφρονος, τὴν ἀπήλπυζε. Προσεπάθει, συγκεντροῦσα πάσας τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὰς δυνάμεις, νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦτο μετ' ἀταραξίας, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ φανῶσιν εἰς αὐτὴν ὀλιγώτερον βδελυκταὶ αἱ συλλαβαὶ αὐτοῦ. Τὸ ἐπανελάμβανε μάλιστα κάμπουσα ἐπιχαρίτως τὴν φωνήν, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωνε.

Τὸ ὄνομα ἔμεινεν ἀναίσθητον ἢ βδελυρὰ ἀσχημία αὐτοῦ κατ' οὐδὲν ὑπεχώρει πρὸ τῶν ἐπαγωγολογῶν θωπειῶν τῆς ταλαίνης χήρας, ἥτις ἦτο σχεδὸν ἐκμανθῆς, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ τὸ ἀτίθασσον καὶ φοβερόν τοῦτο ὄνομα.

Αἴφνης ὑπηρετῆς ἐλθὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Δελωρῆ.

— «Α! τί καλὰ ἐκάματε καὶ ἤλθετε πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας! εἶπε τρέχουσα πρὸς τὸν φίλον της, σὰς εὐχαριστῶ... Ἐλάτε εἰς τὸν κήπον. Ἐχὼ ἀνάγκη ἀέρος... Εἶμαι ὑπερβολικὰ ἐξηρηθισμένη καὶ πταίετε σεῖς, μάλιστα, σεῖς πταίετε...»

Ἡ Βαλεντίνη ἐξηκολούθησεν οὕτω λαλοῦσα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, βαδίζουσα ἐναγωνίως ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὁ κ. Δελωρῆς οὐχὶ ἄνευ δυσκολίας εὔρε τρόπον νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς αὐτὴν τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς του πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας.

— Τότε, ἐκάματε πολὺ κακὰ, διέκοψε μετὰ τραχύτητος, δὲν σας εὐχαριστῶ πλέον... Θέλετε λοιπὸν νὰ μ' ἀφήσετε ἴσα ἴσα τώρα ὅπου ἔχω μεγίστην ἀνάγκη ἀνθρωπίνης ὁμιλίας! Κρίμα ὅπου ἔλεγα ὅτι ἔχετε γενναῖα αἰσθήματα! Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες δὲν εἴμεθα τόσον ἄστατοι, δὲν προσπαθοῦμεν νὰ ἀρπάξωμεν τὴν ἐλαχίστην πρόφασιν διὰ νὰ παραβῶμεν τὸν λόγον μας!.. Πῶς!.. δὲν μου ὑπεσχέθητε μετ' ὅρκου μὲν πρὸ μιᾶς ὥρας, νὰ ἔλθετε νὰ συμφάγωμεν; καὶ τώρα... Μήπως σας εἶμαι ὀχληρὰ; «ὦ! μείνετε ἡσυχος, καὶ ποτὲ ἄλλοτε δὲν θὰ ἔλθω νὰ σας ἐνοχλήσω ζητοῦσα παρηγορίαν...»

Ὁ καλλιτέχνης ἵστατο ἀναυδός. Μόλις ἠδυνήθη νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ ποιήσῃ νεῦμα διαμαρτυρίας, ἀκούων οὕτω διαστρεφόμενῃ τὴν φιλίαν του. «Ἐχει τὰ νεῦρά της, διενόηθη, ὡς περιμείνω νὰ κινῶσιν ἢ τρικυμία».

Μετ' ὀλίγον ἐπῆλθεν ἡ ποθητὴ γαλήνη. Ἡ Βαλεντίνη αἰσχυρομένη πως, ἐκοκκίνισε, ἀπέμαξεν ἐν δάκρυ καὶ ἐψιθύρισε «Συγγνώμην».

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος ἠδύνατο ἤδη νὰ ἐξηγηθῇ. Ἀλλ' ἐκείνη δὲν τον ἀφῆκεν, ὑπολαβοῦσα μετὰ φωνῆς γαληνιαίας:

— Πρὸ ὀλίγου εἶπα πολλὰς ἀνοησίας, δὲν εἶν' ἀλήθεια; Μή τας ἐνθυμείσθε παρακαλῶ, λησμονήσατέ τας... Ἐννοεῖται ὅμως, προσέθηκε μετὰ ἐτοιμότητος ἀπακρουούσης ὡς δὴ ποτε ἀντίρρησης, καὶ ὡς ἐὰν ὑπεμίμησκέ τι ἐκ τῶν προτέρων συμπεφωνημένων, ἐννοεῖται, καλέ μου γείτον, ὅτι θὰ παραγγείλω νὰ προστεθῇ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τρίτον πινάκιον... Λοιπὸν γρήγορα τρέξατε εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, μὰ μὴ καθέσθε. Δὲν βλέπετε τί ὥρα εἶνε; Σὰς δίδω καιρὸν ἐνός τετάρτου περιπλέον διὰ νὰ ἀσπασθῆτε μετὰ τὴν ἡσυχίαν σας τὸν κύριον... Ἰακώβον. Ὁ στρατιωτικὸς, ἤκουσα νὰ λέγουν πολλάκις, δὲν πολυαγαπᾷ τὰς παρὰ πολλὰς φιλοφρονήσεις: ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι καὶ σεῖς θὰ συντελέσετε ὥστε νὰ δεχθῆ τὴν προσκλησίαν μου.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Βαλεντίνη ὤθει τὸν ζωγράφον, ὅστις ἀνεπαισθήτως εὐρέθη πλησίον τῆς θύρας, οὗτος δὲ πρὶν προφθάσῃ νὰ ἀποκριθῇ ἦτο ἤδη ἔξω εἰς τὰ προθυρα τῆς οἰκίας. Ἀμα δὲ ἀνοίξας τὸ στόμα ἵνα εἴπῃ τίς οἰδέ τι, παρετήρησεν ὅτι ἡ παιδρὰ καὶ ζωηρὰ αὐτοῦ φίλη εἶχεν ἐξαφανισθῇ.

Ἦτο λοιπὸν ἠναγκασμένος νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμα τῆς νεαρᾶς χήρας.

Ε'

Ὁ ζωγράφος, ἀπὸ τινῶν ἐτῶν φίλος ὢν τῆς Βαλεντίνης, πολλάκις ἐτυχε τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπῃ περὶ τῆς ἀξιεράστου γείτονός του πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του. Ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἐξεφράζετο περὶ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ κινδυνώδους ταύτης χήρας μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως, ἵνα μὴ διεγείρῃ τὴν περιεργίαν τοῦ Ἰακώβου καὶ ζητήσῃ οὕτως νὰ τὴν γνωρίσῃ. Ὅθεν ὅτε, καταβάς ἀπὸ τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμαξῆς ἔμαθε παρὰ τοῦ θεοῦ του ὅτι ἐμελλον νὰ πορευθῶσιν εἰς τῆς νεαρᾶς χήρας, ἠσθάνθη πολλὴν στενοχωρίαν καὶ δυσκολίαν.

Τὸ νὰ συμφάγῃ μετὰ γυναϊκὸς ἦν οὐδέποτε εἶχε πλησιάσῃ καὶ, ὡς εἰκός, νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἐνόχλησιν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἤρχετο ζητῶν ἀνάπαυσιν καὶ ἐξοχικὴν ἐλευθερίαν, τῷ ἐφαινετο ὡς ἐνόχλησις ἀνεπαισθητός. Τούτου δ' ἕνεκα τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο σκυθρωπὸν.

Ἀλλ' ὁ θεὸς του τούναντιον ἀγαλλόμενος, διότι ἔβλεπε προσφιλέστατον συγγενῆ, διότι ὁ ἀξιόλογος ἀνεψιὸς του ἔμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ μεταβάλλῃ τὸ δυσώνυμον ὄνομά του, οὐχ ἦττον δὲ ἦτο εὐτυχῆς, διότι εἶχεν ἀνακαλύψῃ παρὰ τῇ νεαρᾷ χήρᾳ διαθέσεις ἐγκαρδίου. Ὅθεν ἀπροκαλύπτως ἐξύμνησε πάσας τὰς ἀρετὰς τῆς νεαρᾶς φίλης του μετὰ τῆς αὐτῆς τελειότητος καὶ τέχνης, μετ' ἧς ἐζωγράφει εὐμορφιάτας γυναϊκῶν κεφαλὰς. Ὁ δὲ ἀνεψιὸς ἀκρωμένος τὴν λαμπρὰν ταύτην περιγραφὴν, ἠσθάνθη κατὰ μι-

κρὸν ἐλαττουμένην τὴν κατέχουσιν αὐτὸν ἀνίαν.

Μετ' ὀλίγον οἱ δύο προσκεκλημένοι εἰσήρχοντο διὰ τῆς κιγκλιωτῆς πύλης καὶ εἰσήγοντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἡ Βαλεντίνη ἀνεμεινεν αὐτούς, ἦτο δὲ εὐμορφιάτης καὶ ὑπερήφανος ὡς ἐκ τῆς νίκης ἣν ἐνίκησε, βλέπουσα τὸν ζωγράφον ὑπακούσαντα. Οὗτος δὲ παρουσιάζων τὸν συνταγματάρχην εἶπε:

— Ὁ κύριος... Ἰακώβος.

Εἶπε δὲ ταῦτα στηρίζων τὴν φωνὴν του ἐπὶ τῶν ἀποσιωπητικῶν, ὥστε ἡ Βαλεντίνη ἐκοκκίνισεν ἀκούσασα ἄπαξ ἐτι ὠρυόμενον εἰς τὰ ὠτά της τὸ κακώνυμον ἐπίθετον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος παρετήρησε τὸ πάθημα τῆς νεαρᾶς χήρας καὶ διεσκέδασεν ὀλίγον, ἐν ᾧ ἐκείνη καὶ ὁ ἀνεψιὸς του ἀντήλλασσον τὰς πρώτας φιλοφρονήσεις.

Οἱ δύο οὗτοι ἐγίνωσκον ἀλλήλους μόνον διὰ τῶν προφορικῶν εἰκόνων τοῦ ζωγράφου. Ὅθεν ἐξήταζον ἀλλήλους μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας. Ἐνδομύχως ἐκάτερος αὐτῶν ὡμολόγησεν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ζωγράφου ὡς πρὸς τὰς γραμμάς ἦτο ἀκριβέστατον.

Ἀπελείπετο ἤδη νὰ σπουδάσῃ τὸν χαρακτῆρα, καὶ ὄντως, ὅτε ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀποχωρισθῶσιν, ἐβεβαίωσαν ἀμοιβαίως ὅτι ὁ γηραιὸς ζωγράφος διετύπωσε τὰς ψυχολογικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας, μετ' ἧς περιέγραψε καὶ παρέστησε τὸ κατ' αὐτὸ φυσικὸν ὄν, τὸ σῶμα.

Ἡ Βαλεντίνη μείνασα μόνη, διενόηθη ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἠμολογήσῃ ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦτο ἀνὴρ κατὰ πάντα τοιοῦτος, ὅποιον σύζυγον αὐτὴ ἤχουσε νὰ λάβῃ.

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἀλλὰ τὸ ὄνομά του, τὸ κακώνυμον ἐκεῖνο ὄνομα, ὅπερ ἀκούσασα κατὰ πρῶτον εἶχε ῥῆξῃ κραυγὴν φρίκης, τὸ ὄνομα ὅπερ ἐπίεζε τὴν μνήμην αὐτῆς καὶ τὸ στήθος ὡς δεινὸς ἐριάλτης!

Οἶμοι, τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της ἀπειλητικὸν καὶ ἐσκίαζε τὸ εὐφρόσυνον αὐτῆς ὄνειρον.

«Τῶν ἀδυνάτων! τῶν ἀδυνάτων!» ἀνεφώνησεν ἀπελπισ, λαμβάνουσα τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν πυρετωδῶς κινουμένων χειρῶν της.

Ἐπειτα δὲ μετὰ στιγμιαίαν σιγὴν, κατ' ἣν ἐπανῆλθεν ἡ γαλήνη καὶ τὸ λογικόν της, ἠκούετο ψιθυρίζουσα μετὰ πικρίας: «Τί δυστυχία!.. ἐὰν τοῦλάχιστον τὸ ὄνομά του ἦτο τοιοῦτον... ἢ τοιοῦτον, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ το συνειθίσῃ κανεὶς βαθμηδόν», καὶ ἐπανελάμβανε διάφορα ἀσχημα καὶ δυσώνυμα ὀνόματα.

Ἐπειτα δὲ λαμβάνουσα τὸ κτηνώδες ὄνομα τοῦ συνταγματάρχου, ἐσχημάτιζεν αὐτὸ ὑποκοριστικόν, τὸ ἠκρωτηρίαζε ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους, ἀλλ' οὔτε ἡ ἀπο-

κοπὴ οὔτε ἡ ἀφαίρεσις ἠδύνατο νὰ τὴν συνδράμῃ εἰς βελτίωσιν τοῦ ὀνόματος, ὅπερ ἐνεφανίζετο ἐνώπιόν της εἰδεχθέστατον, κεφαλαίως γράμμασι γεγραμμένον, καὶ οὐδὲν αἰματοσταγῆς τραῦμα φέρον ἐκ τῶν γενναίων τῆς χήρας ἀκρωτηριασμών.

Ἀλλοίμονον! ἔτη πρέπει νὰ παρέλθουν διὰ νὰ το συνειθίσῃ τις!.. Ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ το συνειθίσῃ; ἄλλο τοῦτο πάλιν φοβερόν ζήτημα.»

Καὶ εἰρωνεῖα δεινὴ συνέστελλε τὰ ῥόδινα αὐτῆς χεῖλη.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐξηκολούθει πάλιν τὸν διακοπέντα μονολογὸν της.

«Δὲν λέγω πάλιν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ὄλωσ διόλου ἀνυπόφορον... Τί ἀλλόκοτον πρᾶγμα εἶνε ἡ συνήθεια!.. Θεέ μου, πόσον ἡ ἀρχὴ θὰ εἶνε ὀχληρὰ καὶ δύσκολος!»

Αἱ βαθμιαῖαι αὗται παραχωρήσεις καὶ ὑποχωρήσεις τῆς νεαρᾶς χήρας οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἀπεδείκνυον, ἢ ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν ἐνεποίησεν ὁ συνταγματάρχης εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς καὶ μάλιστα εἰς τὴν καρδίαν, θὰ ἦτο πάντως ζωηροτάτη...

Ὅρας ὅλας ἔμεινεν ἀγρυπνοῦσα καὶ ταῦτα πάντα διανοομένη. Ἐκοιμήθη δὲ πολὺ ἀργά. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀγρυπνίας ταύτης ἠλαττώθη ἐπαισθητός ἢ πρὸς τὸ ἄσχημον ὄνομα ἀποστροφή αὐτῆς, ὥστε πρὶν ἢ κλείσῃ τὸς ὀφθαλμούς ἡ συνήθεια αὐτῆς περὶ τοῦ ὀνόματος λέξις: «ἀδύνατον» ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς φράσεως: «ἄς προσπαθῆσω».

Ἀλλὰ καὶ ὁ συνταγματάρχης ἦτο τεταραγμένος. Ὡς ἐνθυμείσθε, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῆς νεαρᾶς χήρας σιωπηλῶς ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ του, ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ τὴν θεωρῇ ὡς ἐπίδοξον σύζυγον. Εἶχε δὲ ἐνδομύχως φόβον τινά, διότι ὁ γηραιὸς ζωγράφος οὐδὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν παρέχον ἐλαχίστην κἄν ὑπόνοιαν περὶ τοῦ ὄντως δυνατοῦ τῆς πληρώσεως τῶν διακαῶν του πόθων.

Εὐθύς ὡς ἀπεμακρύνθησαν βήματά τινὰ ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς νέας, ὁ θεὸς εἶπε πρῶτος διακόπτων τὴν σιγὴν.

— Λοιπὸν, ἀγαπητέ μου, πῶς σου φαίνεται; νὰ μου εἴπῃς εὐλικρινῶς, εἰμποροῦσες νὰ τὴν ἀγαπήσῃς;

— Πῶς μου φαίνεται; αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι διατεθειμένος νὰ τὴν ἀγαπήσω, ἀγαπητέ μου θεε, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔχω ἀρκετὴν φρόνησιν νὰ μὴ τὴν ἴδω ἄλλην μίαν φορὰν, ἐκτὸς πλέον... .

— Ἐκτὸς πλέον;... Ἐλα, τελείωνε τὴν φράσιν σου.

— Ἐκτὸς πλέον ἂν ἔχετε τίποτε ἄλλον λόγον σπουδαῖον νὰ με ἀναγκάσετε νὰ πράξω ἄλλως πως.

— Ένα μόνον λόγον έχω και καλόν, να σε ιδώ με μίαν γυναίκα άξίαν σου.

— Περίφημα!

— Τότε λοιπόν θά γίνη.

— Άλλ' ή διαβεβαίωσίς σας όμως, θεϊέ μου, δέν θά με κάμη και τόσοσ ανθάδη, ώστε να νομιζω ότι μόνη ή παρουσία μου άρκει διά να κυριεύσω τοιοῦτον φρούριον.

— Και όμως τὸ φρούριον έκαμε προτάσεις περι παραδόσεως. Μου φαίνεται σαν να είδα μικράν λευκήν σημαίαν... Ζητοῦν να έλθουν εις διαπραγματεῦσεις. Έμπρός, περίφημα! βλέπεις πώς με κάμνεις να ήμιλω και εγώ σαν να ήμουν στρατιωτικός;... Η Βαλεντίνη σε αγαπᾶ, εἰξευρέ το. Άν τὸ κατάλαβες ή δέν το κατάλαβες τί με μελει, εγώ θέλω να έχω τὸν λόγον σου να τα τελειώσω τὰ πράγματα, και δέν σ' έρωτώ πλέον... Καί τί καλά! τί καλά σπου έκαμες και ήλλαξες τὸ όνομά σου, ειδέ μή... .

— Α! είπεν ὁ Ίάκωβος ὀλίγον πειραχθείς, και δέν θά με ήγάπα αν είχα τὸ όνομά μου;

— Άλλα παλιν! Άφ' οὔ σε λέγω ότι σε αγαπᾶ, αν και το εἰξευρει τὸ διαβολόόνομά σου.

— Και τής το είπετε; υπέλαβεν ὁ συνταγματάρχης λαβών ὀλίγον θάρρος και έλπίδα. Και λέγετε ότι τόσοσ μ' αγαπᾶ, ώστε να παραβλέψη τὸ όνομα;

— Μεταποτίζεις τὸ ζήτημα, αγαπητέ μου; Να σε πάρη μ' αυτό τὸ όνομα θά ήτο μὰ τὸ και πολὺ νόστιμον!... Η Βαλεντίνη να συναινήση να την λέγουν κυρίαν... ; ήμιλεις σπουδαίως; με τὰ σωστά σου; Ε, τί λέγεις, να την βολιδοσκοπήσω να ιδώ τί φρονεί περι τοῦ όνόματος;

— Σᾶς παρακαλῶ μάλιστα, θεϊέ μου, είπε ζωηρῶς ὁ Ίάκωβος, διότι αν καταλάβω ότι εἶνε δυνατόν να με προτιμήση αφ' οὔ πρώτων άλλαξω τὸ όνομά μου, τότε θά συμβουλευθῶ την αξιοπρεπιάν μου και δέν θά ανεχθῶ να το άλλαξω μόνον και μόνον διά να είπη αυτή τὸ ναί.

— Μὰ τί ανθρωποι εἶνε αυτοί οἱ στρατιωτικοί ακόμη και όταν εἶνε έρωτευμένοι!... Να, εφθάσαμεν εις τὸ άρχοντικόν μας, ἄς ανάψωμεν ένα σιγαράκι και ἄς αλλάξωμεν ήμιλίαν.

Σ'

Την έπιούσαν περι ὦραν 1 μ. μ. ὁ ζωγράφος μετέθη μόνος εις τής νεαρᾶς χήρας. Η συνήθως φαιδρά αὐτοῦ ὄψις ήτο πως τετραγαμένη, ένεκα τής αξιώσεως ήν είχεν ὁ ανεπιός του να τον θελήση ή Βαλεντίνη μετα τὸ άφορήτου όνόματος του.

Η κατέχουσα τὸν γηραιόν μερίμνα εἰξέλιπεν, εὐθύς ως είδε και τὸ πρόσωπον τής Βαλεντίνης εἰξηλλοιωμένον ένεκα τής άυπνίας. Τσοσῦτον δέ την είδε καταβεβλημένη και συνεσταλμένη, ώστε άδιστακτως ήσθάνθη έαυτὸν ισχυρότερον

και μάλλον ὠπλισμένον, και διά τούτο ανευ περιτροπῶν ὠμίλησε πρὸς αὐτήν· ἄλλ' οὔχι παλιν ὡς τις τυφλός και άδειξίος, ἄλλα ὡς συνετός διπλωμάτης.

— Εἰξευρέτε, κόρη μου, είπεν, ότι τὰ άποτέλεσματα τής χθεσινῆς επισκέψεως μας επικυρώνουν τούς φόβους μου τούς όποιους είχα τήν τιμήν να σας ανακοινώσω; Δέν θά τον επανιδήτε τὸν ανεπιόν μου.

Η Βαλεντίνη συνεταράχθη ένεκα τοῦ άποτόμου τής φιλικῆς ταύτης ανακοινώσεως. Δάκνουσα δέ τὰ χείλη της έκοκκίνισεν, έμειδίσα και μετα πολλῆς χάριτος και πικρίας ήρώτησε:

— Και διατί τάχατες!...

— Ἄς ήμιλήσωμεν σοβαρότερον, αγαπητή μου, και ἄς μή παιζῶμεν με τὸ άσημαντόν τούτο πρόσκομμα, τὸ ὅποιον όμως δέν έννοῶ και να το αφήσω να δεινωθῆ. Ὁ Ίάκωβος σήμεραν σας αγαπᾶ πολὺ, και αὔριον θά σας αγαπᾶ υπερβολικῶς.

Η Βαλεντίνη ήσθάνθη εν έαυτῆ φλόγα καταβιβρώσκουσαν την καρδίαν της. Εν τούτοις ήρώτησε μετα τινος σοβαρότητος:

— Και πού εἰγκείται τὸ κακόν, εν ή περιπτώσει ὁ ανεπιός σας ήθελέ μ' αγαπήση, εν εἰώ το επέτρεπον;

— Μὰ, κόρη μου, τὸ κακόν εἰγκείται, καθὼς κάλλιστα εἰξευρέτε, εις τὸ όνομα τὸ ὅποιον σεις ποτέ δέν θά συναινήσετε να παραδεχθῆτε.

Η Βαλεντίνη ανεστέναξεν εκ βαθέων και μετα τινος μελαγχολίας είπε:

— Άλλ' εν όμως δέν μ' έμποδίση τὸ όνομα;

— Τί είπετε... ; ήρώτησεν ὁ ζωγράφος σφόδρα συγκεκινημένος και περιχαρής.

— Την αλήθειαν, υπέλαβεν ή νέα, και μόνην την αλήθειαν σᾶς είπα· διότι από χθές δέν ήξευρέτε πόσας μηχανάς επενόησα διά να κατορθώσω να υπερπηδήσω τὸ φοβερόν τούτο έμπόδιον, να συνήθισω τὸ άπαισιον αυτό όνομα. Άπό τής στιγμῆς αφ' ής άπεχωρίσθημεν, κατέβαλα ζήλον υπεράνθρωπον! Δέν εἰξευρέτε πόσον ήγωνίσθη ὄλην νύκτα κατά τοῦ όνόματος τούτου, τοῦ όποιου εκαστον στοιχείον άπεχωρίζετο και ήρχετο εμπρός μου φλογόβολον ὡς φάντασμα και μ' εφόβιζε. Εγώ μόνον εἰξευρω τί υπέφερα ὄλην νύκτα. Πρὸ ὀλίγων ὠρῶν τὸ όνομα τούτο τὸ άπεστρεφόμην και προσεπάθουν να το άποδιώξω από την μνήμην μου και από τὰ χείλη μου, πρὸ πάντων από τὰ χείλη μου. Άλλα τώρα όμως τὸ φέρω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, τὸ κυττάζω και έπειτά το προφέρω. Κατ' άρχᾶς διά να το συνήθισω εκάθισα και τὸ εσυλλάβιζα σαν παιδάκι· ἄλλα συγχρόνως όμως εφανταζόμην και εκείνον εις τὸν ὅποιον ανήκει τὸ όνομα. Τί να σας είπῶ! δέν μου φαίνεται πλέον τόσοσ φοβερόν. Άλλα τί τα θέλετε! δέν θά κατορθώσω να

αγαπήσω όνομα τοιοῦτον, προσεθηκεν ή Βαλεντίνη μετα χαριεστάτου μορφασμοῦ, ἄλλα αισθάνομαι ότι θά κατορθώσω να το άνέχομαι και να το υποφέρω... Πότε θά γίνη τούτο; Θεέ μου! καθὼς βλέπω, θαρρῶ ότι πρέπει να παρήλθουν δύο τούλάχιστον εβδομάδες, ίσως δέ και μία μόνον, τίς οἶδε!

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος δακρῶν ἄμα και γελῶν δέν ήδυνήθη να κρατηθῆ περισσότερον.

— Άγαπητόν μου τέκνον, είπε ἀρπάζων μετα συγκινήσεως την δεξιάν τής νεαρᾶς γυναίκας, ἄρκει ή δοκιμή. Άνελαβες άγῶνα διά τὸν ὅποιον θά σοι ὀφείλεται μεγίστη χάρις αἰωνίως. Άφες με να σε βραβεύσω τώρα εὐθύς, διότι μετ' ὀλίγον θά με αιτιῶσαι διότι σε έτυράννησα ματαίως τὸσσην ὦραν... Ὁχι, κόρη μου! δέν θά όνομάζεσαι κυρία... κυρία... ες την ὀργή τὸ άπαισιον αυτό όνομα! δέν θέλω πλέον να το εκστομίσω.

Η Βαλεντίνη ανκυθός και άπενές έχουσα τὸ λαμπρόν αὐτῆς βλέμμα ήκροᾶτο άπλήστως τῶν λόγων τοῦ ζωγράφου. Δέν ήδύνατο να νοήση τί εσήμαινον, εκείνος δέ δέν το έλεγε ταχέως ὡς εκείνη επεθύμει.

— Μὰ τί σημαίνουν αυτά ὅπου λέγετε; ήρώτησε σείουσα την δεξιάν τοῦ γηραιῦ αὐτῆς φίλου.

— Ίδού, χαριεσσά μου Βαλεντίνη! ὁ Ίάκωβος θά έχη τὸ δικαίωμα εντός τριῶν μηνῶν να λάβη ἄλλο επήθετον.

Και εἰξηγήσε καταλεπτῶς τὰς ενεργείας τοῦ ανεπιῦ του, ἄς ήμεις γινώσκομεν ήδη.

— Α! ανέπνευσεν ή Βαλεντίνη, προφανῶς ανακουρισθεῖσα. Ίσως εκκα ἄσχημα να μή καταστείλω την χαράν μου, προσέθηκε· ἄλλα, σᾶς παρακαλῶ να μου είπητε ειλικρινῶς, φαντασθῆτε μίαν στιγμῆν τὸν έαυτὸν σας γυναίκα, θά σας ήτο εὐχάριστον να ακούετε να σας λέγουν κυρίαν... .

— Μή το εκστομίσης τὸ άπαισιον όνομα, είπε κωμικῶς ὁ γηραιὸς φράττων τὰ ὠτά του, εἰγώ το άπεστρεφόμην περισσότερον. Έπρεπε να έχη τις την γενικιότητα στρατιωτικῦ διά να ζήση με αυτό τριαντατέσσαρα ὀλόκληρα έτη.

Ὁ ζωγράφος ήγάλλετο επί τῆ αίσῃ εκβάσει τής εντολῆς ήν είχεν αναλάβη. Έγαιρόμενος δέ να άπέληθ πρὸς συνάντησιν τοῦ ανεπιῦ του, ήρώτησεν άστείως και πως δικτικῶς την νεαρᾶν χήραν.

— Και τί φρονείτε, περι τής παλαιᾶς παροιμίας «ὁ γάμος εἶνε λαχείον;»

— Φρονῶ ότι παρήλθεν ή ισχύς της, άπεκρίθη εὐφωῶς ή Βαλεντίνη, και ότι πρέπει να αναστραφῆ «τὸ λαχείον εἶνε γάμος», δι' έμέ τούλάχιστον... Προσθέτω δέ ότι οἱ πτωχοί μου δέν θά χάσουν τίποτε, διότι αντι τοῦ λαχείου θά διανείμω δῶρα επί τῆ εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων...

— Βεβαίως, υπέλαβεν ὁ γηραιὸς ζωγράφος

λαμβάνων τὸν πῖλόν του, αἱ γυναῖκες έχουν περισσότερον σοφίαν παρὰ τὰ έθνη, και περισσότερον καρδίαν παρὰ τούς άνδρας.

[Έκ τής Γαλλικῆς].

Π. Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ

[Συνέχεια· ίδε προηγούμενον φύλλον.]

Δεικνύοντες πώς ή πενία συντελεῖ εις τὸ μεγαλόβουλον και εις την τῶν ιδεῶν μεγαλοπρέπειαν και λαμπρότητα, ταυτοχρόνως ὀφείλομεν να δείξωμεν και τὸ άσθενές αὐτῆς μέρος και τούς σκοπέλους αὐτῆς. Καί δὴ ὁσάκις ή πενία δέν εμπνέει την χαμέρπειαν και τὸν φθόνον, δυνατόν να τίκτη σκαιῶν υπερηφανίαν και ποιάν τινα ἀλαζονείαν κατ' οὔθεν εὐλογωτέραν τής ἀλαζονείας τοῦ γένους και τοῦ πλούτου. Τέλος δέν εἶνε ἀρετῆ μειζων τὸ να εἶνε τις πένης μάλλον ή πλούσιος, διότι ή αλήθης συμβουλή τής φρονήσεως εἶνε, κατὰ την έμην γνώμην, να μή εκπλήσσει τις επί τῆ κοινωνικῆ αὐτοῦ καταστάσει, εἰτω αὐτη ὅα δήποτε· διότι ὁ επαιρόμενος επί τῆ πενίᾳ αὐτοῦ δέν απέχει πολὺ τοῦ αισχύνεσθαι ένεκα αὐτῆς, τὸ δέ καταφρονεῖν τοῦ πλούτου οὔδεν ἄλλο εἶνε, ή σφοδρῶς επιθυμεῖν αὐτοῦ. Σφόδρα επεθύμουν να ιδώ τούς πένητας νοούντας τὸν πλούτον, και τούς πλουσίους νοούντας την πενίαν· διότι ὀφείλει τις να λάβη ἀπλήν τινα έννοιαν πάντων τῶν πραγμάτων, και να μή καταπατῆ ἀλαζονικῶς τὰ ἀγαθὰ ὧν στερεῖται. Μάλιστα δέ τσοσῦτον βδελύττομαι την ὑπόκρισιν και τὸ ψεῦδος, ὡστε θά συνεδούλευον μάλλον τὸν πένητα να επιθυμῆ τοῦ πλούτου μετρίως ή να καταφρονῆ αὐτοῦ μετ' ὑπεροφίας· τσοσῦτον φοβούμαι μήπως ὑπὸ την ὑποκριτικῆν ταύτην καταφρόνησιν ὑποκρύπτεται κρυφία τις επιθυμία και ἄδικος δυσμένεια κατὰ τῶν μάλλον εὐνοηθέντων.

Οἱ ανθρωποι να ζήσωσιν έχουσι χρεῖαν οὔ μόνον τῶν εἰσθην πραγμάτων, ἄλλα πρὸς τούτοις και χώρου τινός επί τῆς γῆς, τοῦτ' εἶστι κατοικίας, διαμονῆς· ἄρα και ὁ τόπος εν ὃ κατοικοῦμεν έχει μεγάλην δύναμιν εις τὸ εὐδαιμόνως ζῆν. Ὅθεν ἄς είπωμεν και περι τούτου ὀλίγας τινὰς λέξεις.

Οἱ ανθρωποι κατοικοῦσιν είτε εν τῆ εἰσοχῆ είτε εν ταῖς πόλεσι μικραῖς ή μεγάλας, είτε εν επαρχίαις είτε εν πρωτευούσαις. Έκ τούτου δέ πολλὰ και τὰ διάφορα επακολουθήματα.

Άνεκαθεν περιεγράφησαν τὰ γλυκύτατα και σωτήρια άποτελέσματα τοῦ αγροτικῦ βίου. Οἱ ποιηταί έθεντο εν τῆ εἰσοχῆ την αγνότητα τῶν

ήθων, τὴν γαλήνην τῆς καρδίας, τὰ ἀφελῆ καὶ σεβαστὰ αἰσθήματα· ὅσκις δὲ ἠθέλησαν νὰ περιγράψωσι καὶ ἐκφράσωσι τὰ γλυκύτατα τῶν αἰσθημάτων, ἐνέβαλον αὐτὰ εἰς τὸ στόμα τῶν ἀγροτῶν. Ἡ ποιητικὴ αὕτη ὑπερβολὴ ἤγαγέ τινας συγγραφεῖς εἰς ὅπως ἐναντίας ἰδέας, καὶ διάσημους τις τῶν καθ' ἡμᾶς μυθιστοριογράφων ἐν συγγράμματι ἡμιτελεῖ μὲν ἀλλὰ νευρώδει, περιέγραφε τὰ ἀγροτικά ἦθη διὰ τῶν εἰδεχθεσάτων χρωμάτων· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδόπως παρασυρόμενοι ὑπὸ τῶν ὄνειροπολημάτων τῆς βουκολικῆς ποιήσεως, νομίζομεν ὅτι ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ χρώματα ταῦτα εἶνε ἄγαν ὑπερβολικά. Ἀναντιρρήτως ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις δυνατὸν νὰ εἶνε ἐλαττωματικὴ καὶ διεσθαρμένη ἐν τοῖς ἀγροῖς ὡς πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, συμφημι δὲ ὅτι ἡ ἐνδεικία, ἡ ἀμαθία, ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῶν κέντρων τῆς παιδείας καὶ τῶν φώτων, ἡ δεισιδαιμονία, οὐχὶ δὲ σπανίως ἡ ἔλλειψις θρησκείας, δύνανται νὰ γεννήσωσιν ἐν τινι τόπῳ, παρά τισιν ἀνθρώποις, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς ἀγενεοῦς πλεονεξίας, τοῦ ἀγρίου φθόνου καὶ τῶν κτηνωδῶν παθῶν, ἅπερ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραφεὺς περιγράφει. Ἀλλὰ διστάζω νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ ὑπαίθριος βίος, ἡ ἐντιμὸς τῶν ἀγρῶν ἐργασία δὲν ἔχουσι δυνάμιν τινα εἰς τὴν ὑγίειαν τοῦ πνεύματος ὡς εἰς τὴν τοῦ σώματος. Κατ' ἀκριβῆ δὲ ἀναλογίαν ὁ ἀγροτικὸς βίος εἶνε εὐδαιμονέστερος τοῦ ἐν τῇ πόλει διὰ τοὺς ζῶντας ἐκ τῆς ἰδίας τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐργασίας· αἱ γεωπονικαὶ ἐργασίαι ἔχουσι ποικιλίαν, ἣν δὲν ἔχουσιν αἱ μηχανικαί, καὶ μᾶλλον ἀσχοῦσι τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, ἀπαιτοῦσαι πλείονα πρωτοβουλίαν, εὐρεσίαν, προσωπικὴν πείραν· πρὸς δὲ τούτοις οἱ ἀγροῖ ἐτι μᾶλλον συνάπτουσιν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους. Τὸ χωρίον εἶνε μία οἰκογένεια, ἐν αὐτῷ σχηματίζεται ἴδιον πνεῦμα κοινωνικὸν καὶ ποιά τις ἀγροτικὴ χάρις περὶ τοὺς τρόπους, ἀρεταὶ ἐλλείπουσαι πολλάκις παρὰ ταῖς κάτω τάξεις τῶν πόλεων. Παρατηρήσεως δὲ ἄξιον εἶνε ὅτι οἱ χωρικοὶ σπανίως ἔχουσιν ἦθος ταπεινὸν καὶ ἀνελεύθερον. Καὶ καὶ μὲν τὰ ἀγροτικά ταῦτα ἦθη ὁσημέραι κινδυνεύουσι νὰ ἐξαφανισθῶσι, καθ' ὅσον δὲ αἱ ἀποστάσεις μηδενίζονται καὶ τὰ φῶτα διαδίδονται, οἱ χωρικοὶ θὰ κερδηθῶσι νέας κακίας καὶ νέας ἀρετάς, ἀλλ' ὅμως ἡ δυνάμις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου οὐδέποτε θὰ ἐκμηδενισθῶσι τελείως.

Ἄλλως τε συμβαίνει τις μεταβολὴ παρὰ τοῦ ἔξοχου· ἡ ἐξοχὴ ἐρχεται εἰς τὴν πόλιν καὶ ἡ πόλις εἰς τὴν ἐξοχὴν. Καθ' ὅσον προχωροῦμεν, ἡ εἰς τὴν πόλιν μετοίχισις τῶν χωρικῶν προβαίνει αὐξανόμενη, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ ἐκ τῶν πόλεων εἰς τὴν ἐξοχὴν μετοίχισις αὐξάνει κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Ἄλλοτε μόνον οἱ μεγάλοι

εὐπατρίδαι, ἢ οἱ πλουσιώτατοι τῶν πολιτῶν εἶχον ἐξοχὴν, ἀλλὰ καὶ τότε σπανίως διέτριβον ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ σήμερον ὅμως πᾶσαι σχεδὸν αἱ κοινωνικαὶ τάξεις διανέμουσι τὸν βίον αὐτῶν μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐξοχῆς. Καὶ ἐὰν μηχανικὴ τις μεταβολὴ ἐπῆρχετο, καθιστώσα ἀχρήστους τὰς πλείστας τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ χειρῶν, θὰ ἐβλέπετε ἐτι μείζονα τὴν εἰς τὰς πόλεις συρροὴν τῶν χωρικῶν, ἡ δὲ ἐξοχὴ θὰ κατακείτο μόνον τὸ θέρος ὑπὸ μεταναστῶν πολιτῶν. Φαντάζεσθε λοιπὸν ὅπως νέαν τάξιν πραγμάτων, καθ' ἣν κέντρα μὲν κατακνημένα θὰ ἦσαν μόναι αἱ πόλεις· ἡ δὲ ἐξοχὴ, πλὴν μόνων τῶν ὀλίγων χειρῶν τῶν χρησιμευσουσῶν εἰς μηχανικὴν τινα ἐξεργασίαν, θὰ ἐπέιχε τρόπον τινὰ τόπον πολυτελείας καὶ ἀναψυχῆς.

Ὅπως δὴποτε ὅμως ὁ ἀγροτικὸς βίος συνδυαζόμενος πρὸς τὸν ἐν ταῖς πόλεσι βίον, ἔστω καὶ ἐπὶ τοῖς μετριωτάτοις ὄροις, εἶνε τι ἐξαιρετικὸν καὶ εἰς ἄκρον εὐεργητικόν· καὶ ὁ διανύσας μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν τῇ τύρβῃ τῶν συμφερόντων, τῶν κομματικῶν παθῶν, ἢ τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἐξοχὴν αἰσθάνεται ἀνακούρισιν, ἢ αἱ πρῶται μάλιστα ἐντυπώσεις ἔχουσι τι τὸ μεθυστικόν.

Ἡ ἐξοχὴ παρέχει ἡμῖν δύο εἰδῶν τέρψεις, τοῦτο μὲν τὴν ποικιλίαν τῶν θεαμάτων αὐτῆς, τὴν ἠδύτητα τῶν εὐωδιῶν, τὴν καθαρότητα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὴν γλυκυτάτην ποίησιν καὶ τὰ ἄρρητα γόητρα τῆς φύσεως, τοῦτο δὲ τὰ ἀγροτικά ἔργα, τὰ ἦθη τῶν χωρικῶν καὶ τὰς περιπετείας τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐτι τῶν ἀγαπῶντων τὴν ἐξοχὴν, δὲν εἶνε ἐξ ἴσου ἰκανοὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν δύο τούτων ὄψεων τοῦ ἀγροτικοῦ βίου· διότι τοὺς μὲν, μάλιστα δὲ τοὺς πάντοτε ζήσαντας ἐν τῇ ἐξοχῇ ἢ ἐνωρίς μετοικίσαντας εἰς αὐτήν, τέρπει καὶ εὐφραίνει τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐξοχῆς, οἱ δὲ τοῦναντίον μόνον τὸν ἐν τῇ πόλει βίον γινώσκοντες, ἀναζητοῦσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ οὐδὲν ἄλλο, ἢ ποιητικὸν τι θέλημα ἢ εὐάρεστον ἀνάπαυσιν. Καὶ οἱ μὲν ἀγαπῶσι τοὺς ἀγροῦς, τὰς καλλιεργουμένας γαίας, τὰ ποίμνια, τὰ ἄροτρα, πᾶν ὅτι γεωργικόν, οἱ δὲ τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, τὰ χλοερὰ δάση, τὰ βέοντα βρύκια, τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας. Ἄλλ' ὅμως, ἵνα τις δύναιται νὰ εἴπῃ ὅτι ἀληθῶς ἀγαπᾷ τὴν ἐξοχὴν, ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ κατὰ τὰς δύο τούτους τρόπους, τοῦτ' ἔστιν οὐ μόνον διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αἰσθησέων, διὰ τε τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦ. Ὅφειλε βλέπων τὴν γῆν νὰ θεωρῇ αὐτὴν ὡς τὴν μεγαλόδωρον τροφὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὰς κατεσπαργμένας αὐτῆς πλευρὰς νὰ θεωρῇ ὡς τὰς πηγὰς τοῦ ζειθώρου βύακος, τοῦ μέλλοντος ἔπειτα νὰ βεῦση εἰς τὰς φλέβας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἵνα κατορθώσῃ τις τοῦτο οὐχὶ φιλοσοφικῶς

σκεπτόμενος, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἀφελῶς, ὡς περὶ πράγματος οικειοτάτου, ὀφείλει νὰ λάβῃ γινῶσιν τῆς ἐξοχῆς ὅσον οἶόν τε ἐνωρίς, καὶ νὰ ἔχῃ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πείραν τῶν τε δώρων αὐτῆς καὶ τῶν ἔργων.

Περὶ δὲ τοῦ βίου τοῦ ἐν τῇ πόλει δύναται τις καθ' ὅλου νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ βίος εἶνε τοσοῦτον μᾶλλον ἄξιος προσοχῆς, ὅση ὑπάρχει ἐν μείζονι ὁμάδι ἀνθρώπων. Καὶ ὅντως, ὅσον αἱ ὁμάδες καθίστανται πολυπληθέστεραι, τοσοῦτον καὶ τὰ συμφέροντα γενικεύονται καὶ ἀνυψοῦνται· τὰ μικρὰ πάθη ἔχουσιν ὀλιγώτερας ἀφορμὰς καὶ ὀλιγώτερας εὐκαιρίας· ἐπειδὴ δὲ βλέπει τις πλείονας μὲν ἀνθρώπους ἀλλὰ πολὺ σπανίως ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἰδίᾳ, τούτου ἕνεκα σπανιώτερον καὶ δυσκολώτερον ἀντιφέρονται οἱ ἄνθρωποι. Οἱ δεσμοὶ εἶνε ὀλιγώτερον στενοὶ καὶ σπανιώτερον διασπῶνται. Ἡ μεγάλη διαφορὰ καὶ ποικιλία τῶν συμβάντων καὶ τῶν ὑποθέσεων παράγει ἐννοίας καθολικωτέρας, καὶ αἱ καθολικώτεραι ἐννοιαὶ καθιστῶσι δραστηριωτέραν τὴν διάνοιαν πάντων. Ἡ διάνοια μεγαλύνεται, ἐξευγενίζεται καὶ ἀκονᾶται, ἐνὶ λόγῳ ἐνταῦθα καταφαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ γοητείᾳ τὸ θέλημα τῆς κοινωνίας. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ καλὴ ὄψις τῶν μεγάλων πόλεων καὶ ἰδίᾳ τῶν πρωτεύουσῶν· ἀλλ' ὑπάρχει ὅμως καὶ τὸ ἀντιστροφον μέρος.

Ἐκ τῶν μεγάλων καὶ πολυβορῶν πόλεων ἐλλείπει κυρίως τὸ αἶσθημα τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου, καὶ τολμῶ εἰπεῖν, τὸ αἶσθημα τοῦ θεοῦ. Ἐν ταῖς πόλεσι ταῦταις ἐν αἷς ἔχει τις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν ἀδιάλειπτον κίνησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐνθα ἡ μὲν ζωὴ εἶνε τοσοῦτον ζωηρὰ, ὥστε ὁ θάνατος εἶνε ἀπαρατήρητος, ἡ δὲ ὑπαρξίς τοσοῦτον πλήρης, ὥστε τὸ κενὸν τῶν πραγμάτων μόλις εἶνε ἐπαισθητόν, ἐνθα τὰ μεγάλα ἐμπορικά τε καὶ πολιτικά καὶ φιλολογικὰ συμφέροντα, αἱ μεγάλαί φιλοδοξίαι, αἱ μεγάλαί ἐπιθυμίαι δὲν συγχωροῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν μιᾶς κἂν στιγμῆς ἄνεσιν, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ σκεφθῇ ἡ ψυχὴ περὶ τάξεώς τινος ἀράτου καὶ ἀμετακινήτου; Τὸ μὲν ἀράτον εἶνε τὸ ὄνειρον, τὸ δὲ ἔρατον εἶνε ὅλη ἡ πραγματικότης. Ἐνὶ λόγῳ δύσκολος εἶνε ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας, ἡ φρόνησις ἀδιαλείπτως ἀπειεῖται, ἡ δὲ ψυχὴ παρασυρομένη ὑπὸ διηνεκοῦς τινος κινήσεως, οὐδέποτε μένει μόνη καθ' ἑαυτήν, καὶ ὁ περὶ αὐτὴν ἀδιάλειπτος θόρυβος τοῦ χεῖμαρρου τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν συγχωρεῖ αὐτῇ μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην.

Περὶ δὲ τοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις βίου ἄδικος εἶνε συνήθως ἡ κρίσις τῶν ἀνθρώπων. Ἀναντιρρήτως καὶ συμβίσις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις εἶνε κοινότερα καὶ ὑλικωτέρα, τὰ συμφέροντα εἶνε στενότερα, ἥττον περίπλοκα, καὶ κατ' ἀκολουθίαν αἱ ἰδέαι εἶνε μᾶλλον περιορισμέναι καὶ ἥττον ἐπιδεκτικαί

τελειώσεως. Ἄλλ' ἐξ ἑτέρου ὅμως, ἐὰν τις γινώσκῃ νὰ εἶνε ἀμέτοχος καὶ ὑπέροχος τῶν μικρῶν τοπικῶν συμφερόντων, τότε, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡ ψυχὴ εἶνε μᾶλλον ἐλευθέρα καὶ μᾶλλον ἀφιλοκερδῆς, καὶ ὑπολείπεται αὐτῇ κενὸς ἵνα διανοῆται, ἵνα ὄνειροπολῇ, ἵνα ἀγαπᾷ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ περὶ πολιτικῶν δοξασιῶν ἐριδῆς δὲν εἶνε πλὴν πλησίον αὐτῆς, ὀλιγώτερον ἐμπλέκεται εἰς αὐτάς καὶ κρινεῖ περὶ αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοτέρας περιοπτῆς· ζῆ μᾶλλον ἐν ἑαυτῇ, ὀλιγώτερον μεριμνῶσα περὶ τοῦ τί διανοοῦνται οἱ ἄλλοι, ἢ περὶ τοῦ τί αὐτὴ ὀφείλει νὰ διανοῆται, καὶ ἐποφθαλμιῶσα ὀλιγώτερον πρὸς τὸ καινοφανές ἢ πρὸς τὸ ἀληθές. Τέλος σκέπτεται καὶ πῶς νὰ βελτιώσῃ ἑαυτήν, περὶ οὗ οὐδόπως σχεδὸν φροντίζουσιν οἱ τῶν μεγάλων πόλεων κάτοικοι, διότι, ἀδιαλείπτως μεριμνῶντες περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δὲν ἔχουσι κενὸν περισσεύοντα πρὸς βελτίωσιν ἑαυτῶν. Τοιαῦται εἶνε αἱ ὀφέλειαι, ἃς ὁ ἐπαρχιακὸς βίος δύναται νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς γινώσκοντας νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτοῦ.

Ἄφ' οὗ ὁ τόπος συντελεῖ τοσοῦτον εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου δέον νὰ συγκαταριθμηταὶ μεταξὺ τῶν σπουδαιοτάτων συμβάντων τοῦ βίου· δύναται δὲ αὕτη νὰ εἶνε εἴτε ἐφήμερος καὶ βραχεῖα, καὶ τότε εἶνε περιήγησις, ταξείδιον, εἴτε ὀριστικὴ ἢ τοῦλάχιστον ἀρκούντως παρατεταμένη, καὶ τότε εἶνε μετατόπισις ἢ ἀλλαγὴ διαμονῆς. Ἐν ἑκατέρῃ δὲ τῶν περιστάσεων τούτων διάφορος εἶνε καὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τόπου ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τε τῆς φαντασίας καὶ τῆς τοῦ βίου εὐδαιμονίας.

Τὸ ταξείδιον (ἐννοῶ δὲ τὸ γινόμενον χάριν διασκεδάσεως καὶ οὐχὶ χάριν ὑποθέσεων) εἶνε ἀντιπερισπασμὸς ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· εἶνε μέσον στιγμιαίας ἀποφυγῆς πάντων τῶν δεσμῶν, πάντων τῶν συμφερόντων, πασῶν τῶν φροντιδῶν ὑφ' ἃν δεσμεύεται συχνότατα καὶ ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν ἀνθρώπων, εἶνε κατὰπαυσις πάντων τῶν παθῶν, ἐνὸς μόνου ἐξαιρουμένου, τῆς περιεργίας. Ὁ ταξιδεύων καταλαμβανόμενος τρόπον τινὰ ὑπὸ λήθης, δὲν εἶνε φίλαρχος, φθονερός, ἰδιοτελής, δοξομανής, μνησικακός. Καταλείπει ὀπισθεν αὐτοῦ πάντα ταῦτα τὰ πάθη, βεβαιότατος ὅτι ἐπανελθὼν θὰ ἀνεῖρῃ αὐτὰ σῶα καὶ ἀνέπαφα, ἀλλὰ χείρων ὅτι ἀποχωρίζεται αὐτῶν πρὸς ὠραν, διότι γινώσκει κάλλιστα πόσον ἀκριβῶς ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ τὰς πικρὰς τέρψεις ἃς παρέχουσιν αὐτῷ. Τὸ πρῶτιστον καὶ κυριώτατον θέλημα τῶν ταξιδιστῶν προέρχεται, ἂν μὴ ἀπατώμαι, ἐκ τούτου, ὅτι οἱ τόποι ἐκεῖνοι, οἱ τοσοῦτον τέρποντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Πρὸς ἡμᾶς οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ εὐάρεστον τι θέαμα, ὅπερ βλέπομεν μετ' εὐαρεσκείας ἀφιλοκερδοῦς. Αἰσθανόμεθα ὅτι οὐδὲν αὐτῶν

συνδέεται πρὸς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων παθῶν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν ἣ κινούνται τοσοῦτοι ἄνθρωποι καὶ ἦτις εἶνε ὁμοία πρὸς ἡν κατοικοῦμεν, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος οὐ τὰ συμφέροντα δυνατὸν νὰ συνάπτωνται πῶς πρὸς τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ οἰκία πρὸς ἡν συνδέεται θλιβερά τις ἀνάμνησις ἢ βλέμμα τετραγαμῆνον. Τὰ πάντα εἶνε ξένα πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ τότε, θὰ εἶπη τις, τὰ πάντα ὀφείλουσι νὰ εἶνε εἰς ἡμᾶς ἀδιάφορα. Δὲν λέγομεν τοῦτο, ὅχι, διότι ὑπάρχει πρῶτον ἰδιαιτέρα τις καὶ ὅλως ἀνερμήνευτος τέρψις ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ μεταλλαγῇ τῶν τόπων. Τόπος τις νέος καίπερ στερούμενος καλλονῆς, δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀρέσκει ἡμῖν. Ὅποια τέρψις ὁπόταν ἐν γνωστοτάτῳ ἡμῖν δάσει ἀνεκκαλύψωμεν ἀτραπὸν ὁμοίαν μὲν πρὸς πάσαις τὰς ἄλλας, ἢν ὅμως ἡ πούς ἡμῶν δὲν ἐπάτησεν ἀκόμη! Ὅποια μέθη, ὁποῖον παράφορον πάθος κατέλαβε τὸν ἄνθρωπον ὅτε παρετήρησεν ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τὸ ἡμισυ τῆς οἰκουμένης, ὅτε ἀνεκάλυψε κόσμους ἀγνωστούς, οὗς ἢ φαντασία ἐκόσμηε δι' ἀπαραμίλλου κάλλους, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἦσαν νέοι! Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει ἡμῖν ὅσας ταξειδεύομεν, ὅταν ἴδωμεν νέον τι τοπεῖον, νέαν τινὰ πόλιν. Κοινῶς λέγουσιν ὅτι πᾶσαι αἱ πόλεις ὁμοιάζουσιν· ἀλλ' οὐδὲν ψευδέστερον τοῦτου· διότι βεβαίως πᾶσα πόλις ἔχει μὲν οἰκίας πλατείας, ὕδους, ἀλλ' ἢ διαθέσις αὐτῶν ποικίλλει ἐπ' ἀπειρον, καὶ ἢ εὐτελεστάτη πόλις ἔχει καὶ αὐτὴ ἰδίαν φυσιογνωμίαν. Καὶ καὶ μὲν ἢ τοιαύτη τέρψις ἀμβλύνεται ἐπὶ τέλους καθ' ὅσον βλέπει τις πλείονας τόπους καὶ πόλεις, συνηθίζει τις καὶ αὐτὴν τὴν μεταβολὴν καὶ μόνον τὸ ἔκτακτον προσελκύει τὴν προσοχὴν, ἀλλ' ὅταν ὅμως ταξειδεύῃ τις τὸ πρῶτον, τὰ πάντα εἶνε θείας ἄξια, τὰ πάντα εἶνε ἔκτακτα καὶ ἀπροσδόκητα· τὸ ἐρείπιον εἶνε θαυμαστόν τι, ἢ διανυκτέρευσις ἐν πανδοκίῳ εἶνε μυθιστόρημα. Πρὸς τὴν τέρψιν δὲ τοῦ καινοφανοῦς προστίθεται ἢ τῆς συμπαθείας. Ὅσῳ μᾶλλον ἄγνωστοι εἶνε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἕκαστος ἰδίᾳ, τοσοῦτω συμπαθεύμεν πρὸς αὐτούς ἐν συνόλῳ θεωρούμενους. Ἐν τοῖς κόλποις τῶν κλειστῶν καὶ μυστηριωδῶν ἐκείνων οἰκιῶν, περιδινούνται πάθη ὁμοία πρὸς τὰ ἡμέτερα, κινήσεις καὶ συγκρούσεις ὁμοίαι πρὸς ἃς κατελείπομεν ὀπισθεν ἡμῶν, καὶ ἃς θὰ εὐρωμεν ἐπανερχόμενοι, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀγκυλωμένοι καὶ μισούμενοι, ἐρχόμενοι καὶ ἀπερχόμενοι, πιστεύοντες καὶ ἀμφιβάλλοντες. Ὑπάρχουσιν ἔρωτες, γάμοι, θάνατοι, γεννήσεις, ἀποκαταστάσεις, ἔορταί οἰκογενειακαί, φιλικαὶ ἡμεγύρεις, φιλομούσων διατριβαὶ καὶ νέων νεανειύματα. Καὶ αὐταὶ ἐτι αἱ ἔρημοι ὕδοι, ἃς ἀπαντῶμεν ἐν ἀπωτάταις πόλεσι, συγκινούσιν ἡμᾶς συλλογιζομένους εἴτε τὴν ἄλλοτ' ἐν αὐταῖς κινουμένην θορυβώδη ζωὴν, εἴτε τὴν σκοτεινὴν καὶ σιωπηλὴν ζωὴν, ἣτις φαίνεται κρυπτομένη σήμερον ἐν

αὐταῖς. Κατέναντι τῆς φύσεως ἄλλοια τις συμπάθεια καταλαμβάνει ἡμᾶς, ἢ συμπάθεια ἢ ἐμπνέει ἡμῖν ἢ ζωὴ ἢ ἐν τῇ φύσει, ἢ ζωὴ, ἢν ἄρρητός τις αἰτία διέχειν ἀφθόνως εἰς τοὺς κόλπους τῶν ἀνεκρημῆτων αὐτῆς δημιουργημάτων.

Ἐὰν ἢ τοῦ τόπου ἀλλαγὴ δὲν εἶνε ἐφήμερος ἀλλ' ὀριστική, αἱ ἐξ αὐτῆς ἐντυπώσεις εἶνε διάφοροι, λαμβάνουσαι χαρακτῆρα αὐστηρότερον καὶ ἐμβριθέστερον. Ἐρχόμενοι εἰς τόπον νέον, ἐνθα μέλλετε νὰ κατοικήσητε ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἴσως δὲ καὶ διὰ παντός, δύνασθε νὰ παρατηρήσητε ὅτι συμβαίνει τρόπον τινὲ ρῆγμα τι ἐν τῷ βίῳ, ἐπερχομένης στιγμιαίας τινὸς ἀναστολῆς καὶ διακοπῆς. Αἱ πλείστα τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν σχέσεων, τῶν συνημμένων πρὸς τὸν τόπον ὃν κατελείπομεν, ἐξαφανίζονται ἢ διαλύονται ἢ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ὑπολείπεται ἐξ αὐτῶν μόνον ὃ τι συμφέροι ἡμῖν νὰ φυλάξωμεν, τοῦτ' ἐστὶ τὰ πάθη. Δυνατὸν νὰ ὑπάρχουσιν ἐκ περιπτώσεως δεσμοὶ τινες παρακλουθούντες ἡμᾶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀλλὰ καθ' ὅλου δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ὃ τοῦ παρελθόντος βίος ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ὀρθαλμῶν ὡς ἄλλος τις βίος, ὅταν καταλείπωμεν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ ὃν οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανιδώμεν. Ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν γίνεται ὡς ἐπεισόδιον, ὅπερ θεώμεθα ἐξωθεν μετὰ τινος οἰσινεῖ ὀλιγορίας καὶ ἀπαρνήσεως, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ μετὰ τρυφερᾶς συμπαθείας, ὁποῖαν αἰσθανόμεθα ὑπὲρ τῆς ζωῆς τῶν συγγενῶν ἡμῶν. Ἐπαναλαμβάνων δὲ λέγω ὅτι ἢ ἀπαρνήσεις αὐτῆ τοῦ παρελθόντος δὲν εἶνε πάντοτε ὀλική, ὅταν μεταβαίνωμεν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ἀλλὰ καὶ μερικὴ μόνον ἐὰν εἶνε, πάλιν εἶνε ὠφέλιμος· καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ὁ βίος ἡμῶν κατασταθῇ καθ' ὑπερβολὴν δύσκολος ἐν τινι τόπῳ, εἴτε ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, εἴτε ἐξ ἰδίου ἡμῶν αὐτῶν σφάλματος, τότε ἢ φρόνησις ὑπαγορεύει ἡμῖν νὰ μετοικίσωμεν. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος ὠφελεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ἢ δὲ μετατόπισις εἶνε συνήθως ἀπαλλαγὴ. Ὅθεν ὅταν ἐρχώμεθα εἰς τόπον νέον, ἢ ψυχὴ ἡμῶν εἶνε μᾶλλον ἢ ἦτον ὡς πίναξ ἄγραφος. Καθ' ἢν δὲ στιγμὴν πατήσωμεν τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ νέου ἐδάφους, συμβαίνει ἐν ἡμῖν αἰσθημά τι ἀνεξήγητον· εὐρισκόθα ἐν τόπῳ ὅστις πρὸς ἡμᾶς εἶνε οὐδὲν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον συγκινεῖ οὐδεμίαν ἐν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ὅ τοπος οὗτος εἶνε δι' ἡμᾶς κενός, εἶνε ἀπλοῦν διάστημα, εἶνε χωρὸς οὐ οὐδεμίαν πλευρὰν ἐπεχειρούμεν νὰ καταλάβωμεν. Τὸ αἰσθημα τοῦτο τοῦ κενοῦ εἶνε σφόδρα ὀδυνηρὸν εἰς τοὺς ἔχοντας χρῆαν ἄλλων ἀνθρώπων ἵνα ζήσωσιν, εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὧν ἢ ψυχὴ ἵνα αἰσθάνηται ἑαυτὴν ὑπάρχουσαν, ἔχει ἀνάγκη νὰ συνδέεται πρὸς πολλὰς ἄλλας ψυχὰς διὰ τῶν δεσμῶν τῶν πόθων ἢ τῶν παθῶν ἢ τῶν συμπαθειῶν. Ἐὰν μάλιστα τὸ κενὸν τοῦτο μέλλῃ νὰ καταλάβῃ τὸν τόπον στε-

νοτάτων καὶ ἐγκαρδίων σχέσεων καὶ αἰσθημάτων, ἐὰν τὸ θυμὸν εἶνε νέον καὶ οὐδεμίαν ἔχει γνώσιν τῶν ῥηγμάτων τοῦ βίου, ἐὰν τὸ μὲν παρελθὸν αὐτοῦ ἦτο μεστὸν χαρᾶς καὶ κινήσεως, πλοῦτου καὶ ἐνεργείας, τὸ δὲ παρὸν εἶνε σιωπηλὸν καὶ σκυθρωπὸν, τότε τὸ αἰσθημα τοῦτο τῆς ἐρημίας καὶ τοῦ κενοῦ δυνατὸν νὰ γεννήσῃ τὸν ἀπελπισμὸν. Ἀλλὰ ἃς μὴ δεινώνωμεν ὑπὲρ τὸ μέτρον τὰ πράγματα, ἃς μὴ πολλαπλασιάζωμεν τὰς ἀπαισίας περιπτώσεις, ἃς λάβωμεν τὴν συνηθεστάτην καὶ κοινοτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀλλαγῆς καταστάσεως. Τολμῶ εἰπεῖν ὅτι τὸ αἰσθημα τῆς ἐλευθερώσεως ὅπερ οἰσθανόμεθα μετὰ τοῦ παρελθόντος βίου λήξαντος ἤδη, καὶ τοῦ μέλλοντος ὅστις ἀκόμη δὲν ἤρχισε, παρέχει εἰς τὴν ψυχὴν ἀνάπαυσιν τινὰ στιγμιαίαν, ἣτις, ὁμολογῶ, δὲν ἀμοιρεῖ μὲν θλίψεως, ἀλλ' οὐδὲ θεληγήτρου τινός, ἀν μάλιστα προστεθῇ καὶ ἢ σκέψις αὐτῆ ἢ ἀμέσως ἐπερχομένη· σήμερον ἴσως εἶμαι ἀκόμη ἐλεύθερος καὶ μόνον εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἀνήκω. Δύναμαι νὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου ἐλευθερώσεως νὰ ἐκλέξῃ τοὺς δεσμούς εἴτε τοὺς μέλλοντας εἴτε τοὺς παρελθόντας. Ἀλλ' αὐριον εὐθύς ὡς κρούσω τὴν θύραν οἰκίας τινός, ὡς ἐγγίσω ἀνθρώπου τινός τὴν χεῖρα, ἀπ' ἐκείνης εὐθύς τῆς ὥρας δὲν εἶμαι πλέον ἐλεύθερος, τὰ συμφέροντά μου συνδέονται

πρὸς ἄλλα συμφέροντα· καθήκοντα, σχέσεις, συμπάθειαι, ἀντιπαθειαι, σφάλματα, παρανοήσεις, ἐξηγήσεις, πάντες οἱ δεσμοί, πᾶσαι αἱ ὑποχρεώσεις θὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἄλλοι παθῆ ἀνύπαρκα ἐτι θὰ γεννηθῶσιν ἐν ἐμοί, καὶ κατὰ μικρὸν ἢ πόλις αὕτη, τὸ χωρίον τοῦτο, ἢ φύσις αὕτη θὰ ἐμψυχωθῇ καὶ θὰ συνδέσῃ τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς πρὸς τὴν ψυχὴν μου· θὰ κλύσω ἐνταῦθα, θὰ ἀγαπήσω, θὰ μισήσω, θὰ εὐδοκίμησω, θὰ ἀποτύχω, ἴσως θὰ βελτιωθῶ, ἴσως θὰ τραπῶ ἐπὶ τὰ χεῖρα· δοκιμασίαι ἄγνωστοί με ἀναμένουσι, ἴσως θὰ ἐγκαταλίπω μετὰ παραγμῶν καρδίας τὸν τόπον τοῦτον, εἰς ὃν ἀποβίβαζομαι ἤδη μετ' ἀδιαφορίας, ἴσως τέλος τὸ ἔδαφος τοῦτο ὅπερ οὐδέποτε ὁ πούς μου ἐπάτησε θὰ γίνῃ ἢ ὑστάτη μου πατρίς! Τὸ αἰσθημα τοῦτο τοῦ ἀγνωστού, ἢ προσδοκία αὕτη τοῦ μέλλοντος, ἢ μετέωρος αὕτη κατάστασις, μετὰ ζῆλτος καὶ φόβου, μετὰ ἀγαθῶν καὶ δεινῶν ἐξ ἴσου μυστηριωδῶν, μεταδίδει εἰς τὴν ψυχὴν ποιὸν τινὰ τρόπον, περὶ οὗ δὲν δύναται τις νὰ εἶπη ὅτι δὲν εἶνε τοσοῦτον εὐάρεστος ὅσον εἶνε πικρὸς καὶ ταραχώδης.

[Paul Janet: Philosophie du bonheur]

Π. Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε σελ. 762.]

Μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν δικασίμων ἀνδρῶν εἰς τὴν τῶν κοινῶν θνητῶν ἐκπλησόμεθα βλέποντες, ὅτι ἢ ἀπόστασις ἢ χωρίζουσα αὐτοὺς συνίσταται καὶ ἐνταῦθα εἰς πολλὰς περιστάσεις εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ μεγαλοσπετοῦς, διακεκριμένου καὶ σαφούς χαρακτῆρος. Καὶ δὲν εἶνε μὲν σπάνιοι οἱ ἄνθρωποι οἱ εὐάρεστοι εἰς τὰς συνκλαστροφάς, οἱ ἐπιμελεῖς καὶ ἐπιτηδῆσοι ἔμποροι, οἱ καλοὶ πατέρες τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ἐράσμαι δεσποινίδες καὶ οἱ εὐφρεῖς νέοι, ἀλλ' ἄπαντες οὗτοι δὲν εἶνε κατ' ἀνάγκη καὶ χαρακτῆρ καθ' ἑαυτοὺς διακεκριμένοι, σημαίνοντες πνευματικῶς, ἢ σημαντικαὶ καὶ πρωτότυποι προσωπικότητες, ἐνεκα τούτου δὲ καὶ ἢ γραφῆ αὐτῶν δὲν εἶνε χαρακτηριστική. Ἐκ τούτου δὲ

προέρχεται καὶ ἢ διάψευσις τῶν ἐλπίδων ἐκείνων, ὅτινες ἐπιδεικνύοντες γραφὴν τινὰ γνωστοῦ προσώπου ἢ οἰκείου καὶ συγγενοῦς εἰς τινὰ γραφολόγον, προσδοκῶσι ν' ἀκούσωσι παρ' αὐτοῦ πάραυτα καὶ ἴδωσι πρὸ αὐτῶν ζῶσαν τὴν εἰκόνα τοῦ προσώπου περὶ οὗ ἐρωτῶσι. Ἐνθ' δὲ αἱ ἀρεταὶ ἢ κακαὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ ποῦ ὅλως ἀσήμανται, γνωσταὶ δὲ μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν στενῶν φίλων καὶ οἰκείων, ὁ γραφολόγος σχεδιαστικῶς ἀμυδρὰν μόνον εἰκόνα μετρίου τινός καὶ κοινῶ ἀνθρώπου.

Μεταξὺ ὁμοῦ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσι πολλοὶ καὶ διάφοροι βαθμίδες, κατεληγμένοι πᾶσαι ὑπὸ ἀξίων ἀντιπροσώπων. Οὐδεὶς εἶνε ὁλως διόλου ἄσημος· καὶ ἂν δὲ ὑπῆρχε τοιοῦτός τις, ἢ γραφὴ αὐτοῦ ἐνεκα τούτου ἤθελεν εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων τύπος τῆς σπανίας ταύτης τάξεως τῶν ἀνθρώπων.

Λάβωμεν λοιπὸν ὀλίγας τινὰς γραφὰς καὶ ἐξετάσωμεν αὐτάς.

Σε' παρακαλῶ γραφε με ὀργιστὶ ῥέξεν

Πάντως ἡ γραφή αὐτὴ εἶνε λογίου ἀνδρός. Ἐχει τὸ ὄντως τὸ ἰδιορρυθμὸν ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐγενὲς καὶ ἀριστοκρατικόν. Ὁ γράφων διατελεῖ εἰς εὐάρεστον οικονομικῶς κατάστασιν· ἐνεκα τούτου δὲ ἡ γραφή αὐτοῦ εἶνε ἡρεμος, φαεινὸν καὶ ἐνέχει πολὺ τὸ ἀνεξάρτητον. Ἐν γένει δὲ ὁ γράψας τ' ἀνωτέρω, καίπερ φαινόμενος ὡς ἄνθρωπος ἰδιορρυθμῶν ὅλως ἰδεῶν, δὲν εἶνε ἀσημαντος. Γράφει καθαρῶς καὶ μεμετρημένως. Τοιοῦτος λοιπὸν θὰ εἶνε καὶ ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ βίος.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶνε μικρολόγος· τοῦτο δεικνύει τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων του· δὲν εἶνε ἀπηλπισμένος· τοῦτο δεικνύει ἡ στερεότης τῆς γραφῆς, ἰδίως γραμμάτων τινῶν. Δὲν εἶνε φθονερός ἢ κακός, ἀλλ' ὀλίγον δηκτικός, διότι αἱ μορφαὶ τῶν γραμμάτων του δὲν εἶνε λίαν στρογγύλαι, ἀλλὰ μᾶλλον προμήκεις καὶ πως γωνιώδεις. Δὲν εἶνε φιλάργυρος, διότι δὲν φεῖδεται τοῦ χώρου. Ἡ γραφή του δὲν περιέχει ματαιοδόξους αὐταρέσκους κορωνίδας, οὔτε φαντασιώδεις καὶ παραδόξους μορφάς, ὑποδεικνύουσας ἄτακτον ὄνειροπόλον καὶ φαντασιώδη ἄνθρωπον πνευματικῶς τὴν ὕλικῶς, ἀλλ' εἶνε ἀπλή, ἀναπεπταμένη καὶ ἰκανῶς εὐανάγνωστος· ὁ γράφων εἶνε ἀνεξάρτητος, γνωρίζει τί θέλει καὶ τί πιστεύει, τοῦτο δὲ ἐγγυῶνται ἡμῖν τὰ ἀσύνητα καὶ μὴ καλλιγραφικῶς γεγραμμένα γράμματα. Ἄλλα γράμματα συνδέει, ἄλλα γράφει κεχωρισμένα· δύναται ἐπομένως νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ ὡς αὐθύπαρκτον ἐνότητα, ἀλλὰ δύναται καὶ νὰ συνδέσῃ πολλὰς ἐννοίας λογικῶς. Συνενοῖ λοιπὸν κλίσειν πρὸς τὸ ἰδεῶδες μετὰ κλίσεως πρὸς τὴν πραγματικότητα, θεωρεῖν μετὰ πράξεως. Ἐνῶ δὲ ἀρέτκηται καὶ εἰς τὴν ποίησιν, δύναται νὰ διακριθῇ καὶ ἐπὶ πρακτικῶν πραγμάτων. Ὅτι δὲν εἶνε ματαιοδόξος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀνωτέρω. Ἀξιοπαρατήρητος εἶνε καὶ ἡ παχύτης τοῦ Σ, ἰδίως τῶν ἄνω αὐτοῦ γραμμῶν, σημεῖον θελήσεως ἰκανῶς ἐπιμόνου. Δεικνύει ἐπίσης ὅτι ὁ γράφων ζητεῖ νὰ κυριαρχῇ ἄλλων πνευ-

Portrait of the author

Ἡ γραφή αὐτὴ εἶνε ὅλως διόλου διάφορος! Ζωηρά, νευρώδης, πλήρης κινήσεως. Παρατηρήσωμεν μόνον τὴν διασταυρούσαν γραμμὴν τοῦ Ι. Ὁ γράψας ταύτην μόλις δύναται νὰ καθίσῃ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ἡσυχῆς χωρὶς νὰ κινήσῃ χεῖρας καὶ πόδας. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ὁμιλῶν στρέφει πάντοτε ἀνευμένως ἐπὶ τῶν δακτύλων του μολυβδοκόνδυλον ἢ ἄλλο τι ἀντικείμενον, καὶ ὅτι ὅταν ἀρχίσῃ συζητῆσαι πρὸς τινὰ, ἀνίσταται ὀρθῶς καὶ βιάδιζει ὁμιλῶν ἄνω καὶ κάτω.

Ἐκ τῆς ἐλλείψεως παχειῶν γραμμῶν συμπε-

ματικῶς, καὶ ὅτι ἐνεκα τούτου ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του πρὸς ἄλλους καὶ τοῦ ἰδιορρυθμοῦ του χαρακτηριστῆρος δὲν θὰ εἶνε ἴσως εὐάρεστος ἐνεκα τῆς ὑπεροχῆς. Αἱ μικρὸν τι στρογγύλαι πρὸς τὰ κάτω γραμμαὶ τῶν γραμμάτων του, συνενοῦνται πρὸς τὰ ἄνω εἰς ὀξείας, ὑποσημαίνουσιν ὅτι εἶνε μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος φιλόφρων καὶ φιλοκάγαθος ἐν τῷ οἰκιακῷ αὐτοῦ κύκλῳ, ἀλλ' ὅτι εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ τὰς θεωρίας καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις εἶνε ἀκριβὴς καὶ ἀπότομος, ἔστω καὶ ἂν ἐνίοτε ἔχῃ γνώμην ἐσφαλμένην. Ἡ παχύτης τῶν κεφαλαίων γραμμάτων καὶ τῶν ἄκρων τῶν λέξεων, ὡς καὶ τοῦ λ, δεικνύουσιν ὅτι ὁ γράφων, ἅμα ἀρξάμενος πράγματος τινός, φέρει αὐτὸ εἰς πέρας διὰ δραστηριότητος καὶ ἐνεργητικότητος, ἢ δὲ ἔλλειψις τοῦ ἐνός σκέλους τοῦ λ ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸ περιττὸν καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς ἐσυνείθισε νὰ τὸ βλέπῃ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ ἔλλειψις τέλος τόνου ἀπὸ μιᾶς λέξεως δεικνύει στιγμιαίαν ἴσως ἀνακρίθειαν, ἀπροσδόκητον εἰς ἄνδρα συνδέοντα τὰ γράμματα λογικῶς μετ' ἀλλήλων.

Τί εἶνε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος οὗτος; Βεβαίως δὲν εἶνε ἔμπορος· καὶ ἂν ἦτο δὲ θὰ ἦτο κάκιστος, διότι οὐδόλως θὰ συνεφώνει μετὰ τοῦ κοινού, καὶ δυσκόλως θὰ εὑρίσκε τὸν κατάλληλον ἀγοραστήν. Ἄλλ' οὔτε ἀξιοματικὸς δύναται νὰ εἶνε, διότι ἡ γραφή αὐτοῦ δὲν εἶνε ἰκανῶς τεταμμένη· οὔτε νομικός, διότι τὰ γράμματα εἶνε ἰκανῶς μεγάλα, οὔτε καλλιτέχνης, διότι δὲν ἔχει πλούτον μορφῶν, καὶ τὰς ὑπαρχούσας δὲ δὲν γράφει καλλιγραφικῶς. Ἐκ τοῦ δυσαναγνώστου γραμμάτων τινῶν φαίνεται λόγιος, ἐκ δὲ τοῦ κεφαλαίου Σ, ὅτι ἔκαμιν ἀκαδημαϊκὰς σπουδὰς· ἴσως εἶνε φυσιοδίφης τις, ἰατρός, ἢ συγγραφεὺς πρωτοτύπων ἔργων. Ἐὰν ὅμως ἀνήκῃ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν τῶν λογίων, βεβαίως δὲν ἔγραψε μυθιστορήματα ἢ διηγήματα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιστημονικὰς διατριβὰς.

ραίνομεν, ὅτι θεωρεῖ τὸν βίον λίαν ἐπιπολαιῶς, ἢ γνώμη δὲ αὐτὴ ἐνισχύεται ἐκ τῆς ἀδιαλείπτως μεταβαλλομένης διευθύνσεως τῶν λέξεων του. Βεβαίως δὲ ὁ γράφων ἔχει εἰσέτι δυνάμεις πρὸς συνέχειαν τοῦ βίου μὴ καταβληθείσας ὑπὸ τῆς δυστοχίας. Παρὰ τῆς δυνάμει ὅμως ταύτη τοῦ ἀνδρός οὐδόλως ἀνευρίσκωμεν τὸ ἀδρὸν ἢ βίαιον. Δὲν μεταχειρίζεται βεβαίως σκαιὰς λέξεις ἢ ὀγκώδεις λόγους, διότι οὐδαμῶς γράφει γράμματα, ἔχοντα κορνοειδεῖς ἢ παχείας γραμμάς, δυνάμεθα ὅμως νὰ προσδοκῶμεν παρ' αὐτοῦ παρατη-

ρήσεις αὐστηράς, δηκτικῆς καὶ εὐφυολογίας. Εἶνε ἰσχυρότατος εἰς τὰ λογικὰ αὐτοῦ συμπεράσματα ἀφοῦ γράφει δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ τρεῖς λέξεις διὰ μιᾶς μονοκονδυλιάς. Οὐδαμῶς δὲ θὰ διαφύγῃ τὸν γράψαντα τ' ἀνωτέρω ἀνακρίθειαις τῆς ἐκφρασεῖς ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία, οἱ δὲ ἀκούοντες αὐτοῦ διηγουμένου ποσῶς δὲν θὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν ἐνοχλήσωσι δι' ἐρωτήσεων, ἀλλὰ θὰ ἀκούσωσι τὴν ὅλην διήγησιν λογικῶς καὶ ἐν συναφείᾳ ἐκτυλισσομένην.

Ὁ γράψας τ' ἀνωτέρω γράμματα εἶνε ἐπίσης ἄνθρωπος οὐδεμίαν ἔχων τάσιν πρὸς δοξασίας μυστηριωδῶν πραγμάτων, πρὸς ἰδέας ποιητικῆς καὶ ἐν γένει πρὸς πνευματικὰς βροπὰς. Ἄλλως εἶνε καλοκάγαθος, εὐθυμὸς καὶ ἔχει διάθεσιν ὀλίγον εὐμετάβλητον. Οἱ τρόποι αὐτοῦ καὶ ἡ συμπεριφορὰ εἶνε ἐλαφροί, κομψοί, εὐκίνητοι, ἀκριβεῖς, ὑποχρεωτικοί, πλήρεις ἐνίοτε εὐφυίας, ἄλλοτε δὲ προδιδόντες ἀνυπομονησίαν. Δὲν ἀναμιγνύεται εὐχερῶς εἰς πράγματα δυσχερῆ, καὶ βεβαίως δὲν συνέγραψε ποτὲ, ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἔγραψε παχὺ βιβλίον. Ἐνεκα ὅμως τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ βροπῆς εἰς λογικὰ συμπεράσματα ἀρέσκειται εἰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις, χάριν αὐτῶν καὶ μόνον τῶν συζητήσεων, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρηται ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένων πορισμάτων. Εἶνε λοιπὸν ὁ γράψας ταῦτα λεπτός τις λόγιος ἀνὴρ, ὅστις συγκρινόμενος μετὰ τὸν πρῶτον εἶνε ἥττον ἐπιτήδειος νὰ ὑπερικήσῃ κωλύματα καὶ καταλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῷ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως. Πρὸς ταῦτα δὲ προστίθεται ὅτι εἶνε ἐνδοτικὸς καὶ εὐμετάπειστος, αἰσθηματίας, καλὸς πρὸς πάντας καὶ ἀξιογάπητος ἐν τῇ συναναστροφῇ, οὐχὶ ὅμως καὶ τόσῳ ἀνεξάρτητος εἰς τὰς ἰδίας σκέψεις· ἐν γένει δὲ οὐχὶ τόσῳ σημαντικὸς ὅπως ὁ πρῶτος.

Ma chère Madame

Γραφὴ ἀγγλική! Ἡ γνώμη ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι πάντες ὁμοίαν γραφὴν εἶνε τόσον ὀρθή ἢ ἐσφαλμένη, ὅσον ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἔχουσι πάντες τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Καὶ ἔχουσι μὲν πάντες κοινὸν τινὰ τύπον καὶ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ἐν τῇ γραφῇ, ἀνάλογον πρὸς τὴν ἰδιάζουσαν καὶ χαρακτηριστικὴν, διάφορον δὲ τῆς τῶν ἄλλων λαῶν, ἀγγλικὴν φύσιν, ἀλλ' ὅπως οἱ ἀτομικοὶ χαρακτῆρες διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, οὕτω γραφολογικῶς διαφέρουσιν καὶ αἱ γραφαὶ αὐτῶν, ἢ θελεν εἶνε δὲ δυσχερὲς νὰ εὑρῇ τις δύο ὅλως ὁμοίας ἀγγλικὰς γραφὰς ὅπως καὶ δύο ἑλληνικὰς ἢ γαλλικὰς.

Ἡ γραφὴ λοιπὸν αὕτη, ἢ προσερχομένη, ὡς φαίνεται, ἐκ καρδίας αἰθερίας καὶ διαυγοῦς, ὑποδεικνύει φύσιν ἐντιμον καὶ εὐκρινῆ, ὀπισθοχωροῦσαν καὶ πρὸ τοῦ μικροτέρου ψεύδους καὶ τῆς σκοπίμου ἀπάτης. Εἶνε ἡ γραφὴ ἡρέμου, σώφρο-

νος, πρακτικῆς ἀγγλίδος, ἐχούσης καρδίαν ἀγαθὴν καὶ ἀξιογάπητον, ἀπλής δὲ καὶ ἀνευ ἀξιώσεων. Ἡ κυρία αὕτη, ἂν δὲν εἶνε δεσποινίς, καίτοι φαινομένη ἐκ τῆς γραφῆς τῆς ὡς ἀκριβῆς καὶ μεμετρημένη γυνή, θὰ δαπανᾷ ὀλίγην καλαισθησίαν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῆς. Ἐπίμονος εἶνε· τὸ δεικνύει ἡ εὐθυτάτη διεύθυνσις τῶν λέξεων τῆς. Δὲν εἶνε ἐπιπόλαιος οὔτε ἐλαφρά, μᾶλλον ὀλίγον τι περισσώτερον τοῦ δέοντος ἐχέφρων καὶ σεμνή, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ λογικοῦ συνδέσμου τῶν γραμμάτων τῆς προσαγορεύσεώς τῆς.

Ἐκ τοῦ μικρὸν τι μειουμένου ὕψους τῶν λέξεων εἰκάζομεν, ὅτι θὰ ἔχῃ καὶ κλίσειν τινὰ πρὸς τὸ σιωπᾶν ἢ ἀποκρύπτειν. Τὸ Μ αὐτῆς, δεικνύον διὰ τῶν στρογγυλοτήτων αὐτοῦ τὴν καλοκάγαθίαν, μαρτυρεῖ συγχρόνως καὶ τὸ παράστημα, τὰς ἀριστοκρατικὰς ἰδέας καὶ τὸ αὐτοσυνειδητὸν τῆς Ἀγγλίδος. Τὸ μικρὸν ἄγκιστρον εἰς τὸ Μ δηλοῖ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἐξήρθη ὑπεράνω τῆς γυναικείας εὐαισθησίας. Ἡ ὠραία διάταξις τῶν λέξεων ἐκφράζει ἡρέμον διαύγειαν τοῦ πνεύματος καὶ ἐχεφροσύνην. Ἐν γένει δὲ ἐκ τῆς γραφῆς ταύτης διαβλέπομεν φύσιν ἡρέμον, καλοκάγαθον καὶ ἐμψφονα, πνεῦμα πρακτικόν, δι' οὗ βεβαίως δὲν νοοῦμεν τὰς χειρωνακτικὰς ἐργασίας π. χ. τοῦ μαγειρείου κ. τ. λ. Ἡ φύσις δὲ αὕτη εἶνε ὅλως ξένη τῶν ὄνειροπολήσεων, δὲν διεγείρεται σφοδρῶς ὑπὸ τῶν παθῶν, δὲν ἀρέσκειται εἰς τερπνάς, ζωηράς, ἢ ἐλαφρὰς φλυαρίας, ἀλλὰ δρᾷ καὶ ὁμιλεῖ μετὰ ποιᾶς τινος ἡρέμου σοβαρότητος. Εἶνε λοιπὸν ἡ γράφουσα μία τῶν γυναικῶν τῶν διατηρουσῶν καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους πολυκυμάντους χρόνους τὴν ὠραίαν καὶ ἀξιοπρεπῆ οἰκοκυροσύνην τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν γυναικῶν, ὧν τὴν ἀληθῆ ἀξίαν ἀναγνωρίζομεν μετὰ μακροχρόνιον γνωριμίαν.

Ὁ ἀναγνώστης βεβαίως θὰ παρετήρησεν ὅτι διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων ἄς ἐγράψαμεν πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν ἄνω αὐτογράφων, ἐλλείπει πλείονων μορφῶν τῆς γραφῆς τούτων, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γράψῃ τις ἀκριβῆ καὶ τελείαν εἰκόνα τοῦ προσώπου, οὔτινος κρένομεν τὴν γραφὴν. Διὰ τῶν ἄνω παραδειγμάτων ἠβελήσαμεν μόνον νὰ ὑποσημαίνωμεν τί ἐγκρύπτεται ἐν τῇ γραφῇ καὶ τοῖς αὐτογράφοις κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γραφολογίας. Ἀρίεμεν λοιπὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ, ἂν τῶν ἄνω ρηθέντων πολλὰ δὲν φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς μεγίστης πιθανότητος. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς τοὺς γράφοντας ὅτινα τινὰ τοῦλάχιστον γράμματα κεχωρισμένα, προτρέπομεν αὐτὸν νὰ κάμῃ ἰδίως ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου πεδίου, πρὸς τοῦτο δὲ εὐχόμεθα αὐτῷ μεγίστην ἐπιτυχίαν.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΙΑΤΡΟΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ

Πρό τινος ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίῳ καὶ Ἐδιμβούργῳ βιβλίον ἀξιανόγνωστον. Τοῦ βιβλίου τούτου συγγραφεὺς εἶναι ἡ Ἀγγλίς διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς Κυρία Τζέξ-Μπλάκ, καὶ ἀρρηγείται ἐν αὐτῷ τὰς διαφορὰς περιπετείας τῆς πάλης ἣν ὑπέστη, ὅπως κατορθώσῃ νὰ τύχῃ ἰατρικοῦ διπλώματος. Ἡ πάλη ὑπῆρξε πεισματώδης, τὸ τέρας ὅμως ἐγένετο αἶσιον, οὐ μόνον διὰ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας συναδέλφους, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἐνεκεν τῆς ὑποίας ἐπελήφθη τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ κυρία Τζέξ-Μπλάκ ἤρχισε τὰς ἰατρικὰς αὐτῆς σπουδὰς κατὰ τὸ 1869 ὅπως τύχῃ διπλώματος καὶ ἐνασχῆσθαι τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα. Ἐπειθύμει δὲ νὰ σπουδάσῃ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ξένῃ· διὰ τοῦτο προσῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου. Οἱ κανονισμοὶ ὅμως τοῦ παιδευτηρίου τούτου δὲν ἐπέτρεπον νὰ ἐγγραφῆ θῆλῃς φοιτητῆς. Τότε αὕτη ἀπετάθη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου. Ἐν τούτῳ εὔρε φίλους τινὰς ἐν τοῖς καθηγηταῖς, οἵτινες προέβλεψαν ταύτην ν' ἀκολουθήσῃ μαθήματα, παραβλέπουσα τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῷ μητρῷ τοῦ πανεπιστημίου ἐγγραφῆς, τοῦ ὅπερ ἐπραξεν αὕτη, μέχρις οὐ νῆα ἐπῆλθον ἐμπόδια κατόπιν ἀποράσεως τῆς συγκλήτου κρυπτούσης, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῆ ταύτην μόνον ὡς φοιτήτριαν ἀν μὴ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐπεζήτησαν ταυτό. Τέσσαρες ἄλλαι γυναῖκες μετ' ὀλίγον συνηνώθησαν τῇ κυρίᾳ Τζέξ, ἣτις τότε ἐζήτησε παρὰ τοῦ πρυτάνεως ἂν αἱ γυναῖκες θὰ ἐγένοντο δεκταὶ εἰς ἐγγραφὴν εἰς τὰ μαθήματα, καὶ ἂν θὰ ἐπετρέπετο εἰς ταύτας νὰ ὑποστῶσι μετὰ τοῦτο ἐξετάσεις καὶ τύχῃσι διπλώματος. Ἡ ἰατρικὴ σχολὴ συνεθύσα ἀπεφάνθη ὅτι αἱ ὑποψήφιοι ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἀκολουθήσωσι μαθήματα, γινόμενα εἰδικῶς διὰ ταύτας ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ πληρωμῇ. Ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καὶ τὸν ὁκτώβριον τοῦ 1869 ἡ κυρία Τζέξ καὶ τέσσαρες ἄλλαι κυρίαι ὑπέστησαν τὴν εἰσιτήριον τῶν φοιτητῶν ἐξετάσιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐπέτυχον πᾶσαι καὶ ἐνεγράφησαν νομίμως ἐν τοῖς φοιτηταῖς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

Ἐπὶ ἕξι μῆνας τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς. Αἱ φοιτήτριαι ἠκολούθηον τὰ ἰδιαιτέρως αὐτῶν μαθήματα, ὅμοια καθ' ὅλοκληρίαν πρὸς τὰ τῶν λοιπῶν φοιτητῶν· ὑπεβάλλοντο εἰς τὰς αὐτὰς ἐξετάσεις καὶ ἐβαθμολογοῦντο ὁμοίως. Ἡ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἦτο μεγίστη, διότι ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν ἐπέτυχον μετὰ τῶν πρώτων. Ἐνῶ ἐν τῇ τάξει τῆς φυσιολογίας 25 φοιτηταὶ ἐπὶ 127 ἐφέροντο ἐν τῷ τιμητικῷ καταλόγῳ (honours list) καὶ ἐν τῇ τάξει τῆς χημείας 31 ἐπὶ 226, ἐκ τῶν 5 γυναικῶν τῶν ἀκολουθουσῶν τὰ μαθήματα

τέσσαρες καὶ ἐν ταῖς δύο τάξεσι συμπεριλαμβανόντο ἐν τῷ καταλόγῳ. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν κατεῖχε τὴν τρίτην θέσιν ἐν τῷ καταλόγῳ, ἐκ δὲ τούτου συνέβη τὸ ἐξῆς· Οἱ κανονισμοὶ τοῦ Πανεπιστημίου λέγουσιν ὅτι οἱ 4 πρώτοι φοιτηταὶ τῆς τάξεως ἔχουσι δικαίωμα εἰς Hope scholarships, δικαίωμα προνομιοῦχον ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Hope, δι' οὗ δωρεὰν δύνανται τις νὰ ἐργασθῆ ἐν τῷ γημεῖο. Ἀποῦ αἱ γυναῖκες δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργάζωνται μετὰ τῶν φοιτητῶν, ἡ ἐπιτυχούσα τρίτη ἔπρεπε ν' ἀπολέσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως ὁ τίτλος τοῦ Hope Scholar δὲν ἠδύνατο νὰ τῇ ἀφαιρεθῆ. Ἐν τούτοις τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι αὕτη δὲν ἀπετέλει μέρος τῆς τάξεως τῆς χημείας ὡς ἀκολουθοῦσα μαθήματα ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἄλλας ὄρας ἢ τὰς τῶν φοιτητῶν. Συγχρόνως ἀπέπειμαν ταύτην τὸ μεταλλίον τὸ διδόμενον εἰς τοὺς 5 πρώτους ἐκάστης τάξεως. ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἠρνοῦντο πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως τῆς χημείας. Ἐνεκα τούτου ἡ δεσποινὴς Λέσυ ἀνηνέχθη εἰς τὴν σύγκλητον, ἣτις ἐπέτρεψε νὰ τῇ δοθῆ πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως, ἀλλ' ἠρνήθη νὰ δώσῃ τὴν Scholarships. Ἐν συντόμῳ, ἡ φοιτήτρια κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθεωρήθη ὡς μὴ συμμετέχουσα τῆς τάξεως τῆς χημείας, βραδύτερον ὅμως ἀνεγνωρίσθη αὕτη ὅτι ἀδίκως ἀπεστερήθη τίτλου κερδηθέντος. Ὅτε ἐπανελήφθησαν τὰ μαθήματα, οἱ φοιτηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων συνηνώθησαν, οὐχὶ εἰς ὅλα τὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐν τῷ μαθήματι τοῦ καθηγητοῦ τῆς φυσιολογίας Α. Νικολσον. Μετὰ τοῦτο πάντες οἱ καθηγηταὶ ἠκολούθησαν ταῦτο παράδειγμα. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον αἱ φοιτήτριαι ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν Θεραπευτήριον. Τί συνέβη; Οὐδεὶς γινώσκει, οὐδὲ τὸ μαντεύει. Τὸ βιβλίον εἶνε ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν, οἱ φοιτηταὶ οἵτινες μέχρι τοῦ χρόνου τούτου ἐφέροντο εὐγενῶς πρὸς τὰς κυρίαι, κατέστησαν ἀγροῖκοι καὶ ἐχθροὶ αὐτῶν, ὅτε δὲ αἱ γυναῖκες ἐζήτησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οὗτοι ὑπέγραψαν ἀναφορὰν δι' ἣς ἐζήτησαν νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησις τῶν γυναικῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Οἱ φοιτηταὶ ὅμως μὴ ἀρκούμενοι εἰς τούτο, κατέστησαν ἀγροικότεροι κατὰ τὸν τρόπον καὶ τοὺς λόγους, ἡμέραν δὲ τινα ἐξετάσεων κατώρθωσαν νὰ παρακωλύσωσι τὰς φοιτητρίαις νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν ἐξεταστῶν. Ἡ διαγωγή τῶν φοιτητῶν κατέστη σκανδαλώδης, ὁ τύπος ἐξηγέρθη κατ' αὐτῶν. Δυστυχῶς δὲν ἦσαν μόνον, πολλοὶ ἰατροὶ καὶ καθηγηταὶ ἐνεθάρρουν αὐτούς, εἰς μάλιστα τούτων δὲν ἐδίστασε νὰ εἴπῃ ὅτι εἶχεν ἀρκετοὺς υἱοὺς νὰ καταστήσῃ ἰατροὺς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ γίνωσιν ἰατροὶ. Κατὰ βάθος λοιπὸν ἦτο πάλιν συμφέροντος.

Νὰ σπουδάσῃ τις ὅμως ἰατρικὴν χωρὶς νὰ ἐπιπέττειται νοσοκομεῖον εἶνε ἀδύνατον. Διὰ τοῦτο αἱ φοιτήτριαι μετὰ μεγίστης λύπης ἀπεδέχθησαν τὴν ἄρνησιν τοῦ βασιλικῆς θεραπευτηρίου. Εὐτυχῶς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ νοσοκομείου ἐμελλε ν' ἀνανεωθῆ μετ' ὀλίγον. Αἱ ἐκλογαὶ παρεσκευάζοντο κυρίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῶν φοιτητριῶν ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ. Αὗται εἶχον ἀποκτήσει πολλὰς συμπληθείας. Ἀναφοραὶ τῶν κυριῶν τοῦ Ἐδιμβούργου ἐκυκλοφόρου ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν· ἄνδρες ἐπιφανεῖς ὡς ὁ Δάρβιν, ὁ Γκαλτον, ὁ Μούρχισον, ὁ Χάξλεϋ, ὁ Τύνδαλ, ὁ Λόκυερ ὠμίλησαν καὶ ἐγράψαν ὑπὲρ τῶν γυναικῶν. Ἀφ' ἐτέρου οἱ φοιτηταὶ καθίσταντο γελοιοδέστεροι, ἐν τινι δὲ συναθροίσει γενομένη πρὸς συζήτησιν τοῦ ζητήματος, γηραιὰ τις ἀπεστόμωσεν αὐτοὺς διὰ τῶν ἐξῆς φράσεων· «Ἦλθον, εἶπεν, νὰ ἴδω ὁποῖον εἶδος ἀνθρώπου αἱ γυναῖκες ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἔχωσιν ὡς ἰατροὺς, ὅταν θ' ἀποκλεισθῶσιν αὗται τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος». Κατὰ τὴν αὐτὴν συνέλευσιν καθηγητῆς τις εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκβάλλωσι τὰς γυναῖκας ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ νοσοκομείου, διότι αὐτὰ αἰσθήματα τῆς εὐαισθησίας τῶν σπουδαστῶν θὰ προσεβάλλοντο ἐκ τῆς παρουσίας τούτων». Ὁ κύριος Κοξ ἀπήντησεν ἀμέσως, ὅτι ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν νοσοκόμων οὐδέποτε ἠνώχλησε τὴν εὐαισθησίαν σπουδαστοῦ τινος.

Πρὸ τῶν ἐκλογῶν αἱ φοιτήτριαι, λαβοῦσαι ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην εὐαισθησίαν τῶν φοιτητῶν, ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς περιωρισμένον τι μέρος τοῦ νοσοκομείου, ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλῶσι τοὺς συναδέλφους αὐτῶν. Ἐπειθόμενοι νὰ ἐργάζωνται χωρὶς νὰ ἐνοχλῶσι τινα. Νέον ὅμως γεγονός συμβῆν πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἀπέδειξε τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινου πρὸς τὰς φοιτητρίαις. Ἡ κυρία Τζέξ εἶχε εἰπεῖ καὶ γράψει εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἡ ἀγροικία διαγωγῆ βοηθοῦ τινος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῆ ἄλλως, εἰμὴ ὅτι οὗτος διετέλει μεθυσμένος. Ἐνεκα τούτου καταγγέλλθη ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ. Αὕτη ἀπώλεσε τὴν δίκην, καὶ κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τῷ ἐνάγοντι δι' ἀποζημίωσιν ἐν λεπτόν. Οἱ ἐνορκοὶ καταδικάσαντες τὴν κυρίαν Τζέξ εἰς τόσον μηδαμινὸν ποσὸν ἐνόμισαν ὅτι ἀπῆλλασσον ταύτην τῆς πληρωμῆς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἐπεβραβείωσαν τὸ τοιοῦτον· ἡ κυρία Τζέξ κατεδικάσθη εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἀνερχομένων εἰς φράγκα 23,000, διότι ἡ δικαιοσύνη στοιχίζει ἀκριβώτατα ἐν Ἀγγλίᾳ. Μόλις ἐγνώσθη τὸ τοιοῦτο, πλείστοι προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσωσι τὴν κυρίαν πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους, ἐν διαστήματι δὲ μῆνης πλείοτερον τοῦ απαιτουμένου ποσοῦ προσηνήθη διὰ δημοσίων εἰσφορῶν. Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς φοιτητάς· ὕβριζον τὰς φοιτητρίαις ἐν

αὐτῇ τῇ ὁδῷ, ἀπήθονον ἀνωνύμους καὶ ἀνηθικούς ἐπιστολάς, ἐν ἣ ἰσχυρῶς ἐφέροντο ὡς οἱ ταπεινότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ἀγγλικὴ τις παροιμία λέγει ὅτι ἂν ἡ εὐγένεια δὲν ὑπάρχει ἐκ γενετῆς εἰς ἀνθρώπον τινα, ἀδύνατον ν' ἀναπτύχῃ αὐτῷ αὕτη. Ἀναμφιλέκτως οἱ φοιτηταὶ τοῦ Ἐδιμβούργου δὲν εἶχον γεννηθῆ εὐγενεῖς.

Μετὰ τινα χρόνον αἱ φοιτήτριαι ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς ἐξετάσιν τινα. Ἐπὶ τέλους αἱ ἐκλογαὶ τοῦ βασιλικῆς θεραπευτηρίου ἀπέβησαν ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν, διότι ἡ πλειονότης τῶν ἐκλεχθέντων παρεδέχετο ὅπως αἱ γυναῖκες γίνωσι δεκταὶ ἐν τῷ νοσοκομείῳ, μεγάλως δ' ἐχειροκροτήθη καθηγητῆς τις διακηρύξας, ὅτι ἦτο τερατώδες ἐν χώρᾳ βασιλευομένη ὑπὸ γυναικῶν ν' ἀποποιούνται εἰς τὰς γυναῖκας τὸ δικαίωμα τῆς περιθάλψεως ἀσθενῶν, τῆς δόσεως φαρμάκου καὶ ἐπιθέσεως βδελλῶν. Ὑπὸ προφάσεις ὅμως ἀδίκωτάτας οἱ ἐναντίοι κατώρθωσαν ν' ἀναβλακῶσιν ἐπὶ ἐν ἔτος τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐκλογῶν. Παρ' ὀλίγον κατώρθωσαν τὸ ποθούμενον, νὰ παρεμποδίσωσι δηλαδὴ τὸ δι' ἐν ἔτος ἐκλεχθὲν συμβούλιον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν φοιτητριῶν καὶ ἐν τῷ μεταξύ παρασκευάσωσιν ἄλλας ἐκλογὰς μᾶλλον εὐνοϊκάς. Δεκαπέντε ὅμως ἡμέρας μόνον πρὸ τῆς ἐπιβαλλομένης ἐκλογῆς νέου συμβουλίου, αἱ ἐκλογαὶ ἐπεκυρώθησαν καὶ οἱ ἐκλεχθέντες ἠδυνήθησαν νὰ ψηφίσωσιν. Αἱ φοιτήτριαι ἐγένοντο δεκταὶ εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ νοσοκομείου, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν τῶν ἐπιτροπῶν τούτου, καὶ καθ' ἣν ὥραν δὲν θὰ ἦσαν παρόντες φοιτηταὶ. Τούτου κτηθέντος, αἱ φοιτήτριαι ἐπληρώθησαν τῆς ἐργασίας, οἱ καθηγηταὶ εὐχαρίστως ἐδέχθησαν νὰ ἐπισκέπτονται δις τοὺς ἀσθενεῖς, ἀπαξ μὲν χάριν τῶν σπουδαστῶν καὶ τὸ δεύτερον χάριν τῶν φοιτητριῶν.

Ἐν τούτοις καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ κοινου ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν ἤβηκε. Ἀγνωστὸς τις, ὁ Οὐάλτερ Θόμσον προσέφερε 25,000 φράγκων ἵνα βοηθήσῃ τὰς σπουδὰς αὐτῶν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὑπελείποντο πλείστα. Ναὶ μὲν ἐπετράπη εἰς τὰς φοιτητρίαις ν' ἀρχίσωσι σπουδὰς οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀποκτήσωσι διπλώμα. Ἡ κυρία Τζέξ-Μπλάκ δι' ἐσχυρίζετο, ὅτι ἀπαξ ἐπιτραπέντος ν' ἀκολουθήσωσι μαθήματα, ἠδύνατο νὰ τύχῃσι καὶ διπλώματος. Ἡ σχολὴ ὅμως ἠρνεῖτο τοῦτο, ἐξ οὗ προέκυψε δίκη, ἣν ἀπώλεσαν αἱ φοιτήτριαι καὶ ἐπλήρωσαν καὶ ἄλλας 20000 φράγκα δι' ἐξόδα τῆς δίκης. Τότε ἀπετάθησαν εἰς πάντα τὰ Πανεπιστήμια· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἀπέβησαν μάταιαι· ὅθεν ἀπεφάσισαν ν' ἀκολουθήσωσι τὰ μαθήματα πάλιν. Ὅτε ὅμως ἐληξάν αἱ σπουδαί, τὸ ζήτημα τοῦ διπλώματος ἦλθεν πάλιν εἰς μέσον. Αἱ φοιτήτριαι ἀνηνέχθησαν εἰς τὸ κοινοβούλιον.

Τὰ πράγματα διήρκεσαν ἐπὶ μακρόν· ἔπρεπε νὰ στρατολογήσωσι φίλους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀναφορᾶς. Τὸ νομοσχέδιον ἀνεβλήθη ἐπὶ μακρόν χρόνον· προῦκάλεσαν συναθροίσεις τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ νόμου. Ἄλλὰ τὰ πάντα ἀπέτυχον, τὸ νομοσχέδιον ἀπερρίφθη.

Τότε αἱ φοιτήτριαι ἐτράπησαν εἰς ἄλλον σκοπόν. Ἀπεφάσισαν νὰ ιδρύσωσιν ἐν Λονδίῳ ἰατρικὴν σχολὴν διὰ γυναῖκας. Ἐνοίκισαν οἶκημα, ἐξελέξαντο καθηγητὰς ἀνεγνωρισμένους καὶ διωργάνωσαν τελείαν σχολὴν διὰ τῶν χορηγηθέντων αὐταῖς χρημάτων ὑπὸ πληθῆος φίλων. Ἐπρεπε ὁμῶς μία ἐκ τῶν 19 ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν τῆς Λονδίνου ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν σχολὴν, δηλαδὴ νὰ παραδεχθῇ τὰς μαθητριάς ταύτας εἰς ἐξέτασιν. Ἡ σχολὴ ἀννήθη ἐκ νέου εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ἡ αἴτησις κατ' ἀρχὴν ἀπερρίφθη. Μέλος τοῦ Κοινοβουλίου σαφῶς ὑπέδειξε πού ἀκριβῶς ἔκειτο τὸ ζήτημα· αἱ ἰατροί, εἶπεν, εἶδον ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι ἐτοιμάζεται αὐτοῖς συναγωνισμός, διὰ τοῦτο ἐναντιοῦνται εἰς τὴν ἀπονομὴν ἰατρικῶν διπλωμάτων εἰς γυναῖκας.

Τέλος τὸ κοινοβούλιον ἐπέτρεψεν, εἰς τὰς ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς νὰ παραδέχωνται εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις τὰς γυναῖκας. Ἰρλανδικὴ τις ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ, πρὸς ἣν ἀπηυθύνθησαν αἱ γυναῖκες, εὐχαρίστως ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἰατρικὴν σχολὴν τῶν γυναικῶν τοῦ Λονδίνου. Οὕτω ἡ ἰδέα τῆς κυρίας Τζίζι ἐθριάμβευσε.

Μετ' ὀλίγον τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου παρεδέξατο τὰς γυναῖκας, εἴτα δὲ καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ σχολὴ τῶν χειρουργῶν. Τέλος αἱ γυναῖκες κατώρθωσαν καὶ εἰς τρία μέρη τοῦ βασιλείου νὰ προσέρχωνται εἰς ἐξετάσεις. — Ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Ἀμερικῇ αἱ γυναῖκες ἀκολουθοῦσι μαθήματα ἰατρικῆς εὐκόλως ἄνευ δυσκολίας τινός· ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὸ 1881 470 γυναῖκες ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς. Εἰς ἀπάσας τὰς πεπολιτισμένους χώρας ἐπιτρέπεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ διδασκῶσι καὶ μετέλθωσι τὴν ἰατρικὴν. Οὐδαμῶς ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἄγων τῆς παραδοχῆς τῶν γυναικῶν ἐγένετο τὸσον ζωνρὸς καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος οἱ ἰατροὶ ἀντέστησαν μετὰ τὸσου πείσματος εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν γυναικῶν.

Ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ γυνὴ στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης ψυχραιμίας καὶ φυσικῆς ἰσχύος, ὅπως καταστῇ καλὸς ἰατρός, εἶναι γελοῖος. Ἡ πείρα μόνη θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τίνι δικαίωματι δύναται τις νὰ τὰς ἐμποδίσῃ νὰ περιβάλωσι τὰς ὁμοίους των; Δὲν δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι, λέγουσι τινές, δὲν δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τοὺς ἄνδρας.

Ἄληθῶς. Ἄς γίνῃ ἀπόπειρα καὶ βλέπομεν.

(Ἐκ τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως».)

N.

Η ΣΑΚΧΑΡΙΝΗ

καὶ αἱ νέαι χρήσεις τοῦ σακχάρου.

Πολὺς λόγος γίνεται ἀπὸ τινος περὶ νέου τινός συνθέτου σώματος, ὑπερ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐφευρετῶν πρόκειται ν' ἀνατρέψῃ καθ' ὅλοκληρίαν τὴν βιομηχανίαν τοῦ σακχάρου.

Ἡ οὐσία αὕτη ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου Φάλμπεργκ καὶ τοῦ Ρέμσεν, ἐν Ἀμερικῇ. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη προῖον τοῦ βενζολίου, καὶ ἐκλήθη σακχαρίνη ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος, διότι ἔχει πάσας τὰς ιδιότητες τοῦ ἐκ σακχαροκλάμου σακχάρου. Ἡ νέα οὐσία παρίσταται ὡς λευκὴ τις κόκκισ. Κρυσταλλοῦται ἐν τῷ ὕδατι σχηματίζουσα πρίσματα βραχέα, παχέα, δυσδιάλυτα ἐν τῷ ψυχρῷ ὕδατι καὶ εὐδιάλυτα ἐν τῷ θερμῷ. Τὸ οἰνόπνευμα, ὁ αἰθὴρ καὶ ἡ γλυκερίνη διαλύουσιν εὐκόλως τὴν σακχαρίνην. Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ἐν μίγματι σακχάρου καὶ σακχαρίνης, ὁ αἰθὴρ διὰ τῆς διαλύσεως δύναται εὐκόλως ν' ἀποχωρήσῃ μόνον τὴν σακχαρίνην. Ἡ γεῦσις τῆς σακχαρίνης εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἐν μόνον μέρος διαλυόμενον εἰς 10,000 μέρη ὕδατος ἀρκεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ὕδωρ γεῦσιν σακχαρώδη. Ἡ σακχαρίνη σχηματίζει ἄλατα, ἔχοντα γεῦσιν σακχαρώδη μεγάλην. Αἱ ιδιότητες ταύτης εἶναι ἀντισηπτικαί, δὲν ἀποσυντίθεται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἀλλ' ἀπορρίπτεται ἀμεταβλητῶς. Ἀσθενεῖς ἐκ διαβήτου καταναλώσαντες ἐπὶ ὅλοκληρον μῆνα σακχαρίνην ἐν τοῖς νοσοκομείοις τοῦ Βερολίνου δὲν ὑπέστησαν οὐδεμίαν ἐπίτασιν τῆς ἀσθενείας των.

Ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ σάκχαρον ἡ σακχαρίνη ἐν τῇ κοινῇ χρήσει, οἱ ἐφευρέται κατεσκευάσαν μίγμα καρποσακχάρου, ἀμυλοσακχάρου καὶ σακχαρίνης, οὗτινος ἡ γεῦσις εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ καλλιτέρου σακχάρου. Ἡ ποσότης τῆς σακχαρίνης ἐν τῷ μίγματι εἶναι μόλις 1 πρὸς 1000 καὶ 2000 μέρη τῶν ἄλλων οὐσιῶν. Καίτοι ἡ τιμὴ τῆς σακχαρίνης εἶναι 50 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον, μόνον τοῦτο πάλιν εἶναι οικονομικώτερα ἢ χρήσις τοῦ μίγματος ἀντὶ τοῦ κοινῶς σακχάρου.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς σακχαρίνης, ἥτις ἀπειλεῖ σπουδαίως τὴν βιομηχανίαν τῆς σακχαροποιίας, ἤρχισαν σκεπτόμενοι πῶς νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τοῦ νέου προῖοντος. Τελευταίως ἀνταποκριτὴς τῶν *Kairōn* τοῦ Λονδίνου ἐπρότεινε, ἐνεκα τῆς εὐτελεστάτης τιμῆς τοῦ σακχάρου ἐν Ἀγγλίᾳ, (τὸ λευκὸν σάκχαρον πρῶτης ποιότητος τιμᾶται ἐν Ἀγγλίᾳ παλούμενον *λίανικῶς* 0,25 λεπτά, τὸ κοινὸν σάκχαρον 0,15, καὶ τὸ κοινότατον 0,10 ἢ λίτρα τῶν 142 δραμίων) ὅπως γίνῃ χρήσις τοῦ σακχάρου εἰς τὴν οἰκοδόμησιν κτιρίων, ἐν μίγματι μετὰ ἀμμοκονίας καὶ *τσιμέντου*, οὗτινος ἐπαυξάνει τὴν σύνδεσιν. Πειράματα γινόμενα διὰ μίγματος ἴσου ποσοῦ λεπτῆς κόκκως ἀσβέστου, σακχάρου καὶ ὕ-

δατος ἀπέδειξαν ὅτι ἐκ τούτων παράγεται *τσιμέντο* ἐκτάκτου στερεότητος. Δύο παμμείγιστα τεμάχια γεγλυμμένου λίθου τῆς μητροπόλεως τοῦ Πετερבורούγου ἐν Ἀγγλίᾳ θραυσθέντα συνηνώθησαν μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας διὰ τοῦ τοιούτου μίγματος. Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸσον εὐτελής εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ σακχάρου, ὥστε οἱ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι ἀναμιγνύουσι ταύτην ἐν ταῖς τροφαῖς τῶν ἵππων, ὧν ἡ ὑγεία καὶ εὐρωστία σπουδαίως ἐπαυξάνεται ἐκ τούτου.

ΤΟ ΑΣΤΡΟ

Τὸ βλέπομε ἕψηλὰ ἔσθον οὐρανὸ
—Τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι ὅταν ἀρχίζῃ—
οὐρανὸ διαμάντι φωτεινὸ,
π' ὀλόχρυσαις ἀκτίνες μᾶς χαρίζει.

Μ' ἂν ἔπαρτε ἔς τὴ γῆ μας ταπεινὸ,
χωρὶς τὸ χάος πειὰ νὰ μᾶς χωρίζῃ,
ποιὸς ξέρει τί κατάξερο βουνὸ
θὰ εἶνε τ' ἄστρο αὐτὸ πού λαμπυρίζει.

Ἐστὸν κόσμον ἀπαράλλακτα θαυμάζομε
δειλὰ-δειλὰ κ' ἐμεῖς καμμιὰ φορὰ
ἀνθρώπους ὅπου μακρὰ κутτάζομε,

Μὰ ὅταν καμμιὰ μέρα τοὺς γνωρίσωμε
Ποῖος ξέρει τί κακὰ φαρμακερὰ
κρυμμένα ἔς τὴν ψυχὴν τοὺς θ' ἀπαντήσωμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἐν Βαρκελώνῃ διεθνὴς ἐκθεσις γενήσεται ἀπὸ τῆς 3/15 Σεπτεμβρίου 1887 μέχρις Ἀπριλίου 1888. Θὰ περιλαμβάνῃ δὲ ἐκθέματα τῶν ἐπομένων κατηγοριῶν· Βιομηχανίας, γεωπονίας, ἐμπορίου, ἐκπαιδεύσεως, ἐλευθερίων τεχνῶν, ναυτιλίας, ἰχθυοτροφίας καὶ ἀλιείας, ἠλεκτρισμοῦ, ἰατρικῆς καὶ ὑδροθεραπείας. Διανεμηθήσονται δὲ καὶ χρηματικὰ βραβεῖα εἰς κτηνοτρόφους, ἀνοκόμους καὶ κηπουροὺς. Αἱ ξένοι κυβερνήσεις προσκληθήσονται ὑπὸ τῆς ἰσπανικῆς νὰ πέμψωσιν ἐπιτροπὰς, ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσιν ἐπισήμως τὰ διάφορα κράτη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως θὰ συγκροτηθῶσιν ἴσως ἐν Βαρκελώνῃ καὶ διάφορα διεθνῆ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, ἐν οἷς ἐν ἐμπορικὸν καὶ ἐν ἰατρικόν.

Κατὰ στατιστικὰς δημοσιεύσεις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς Πρωσσίας ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ τὴν ὑποχρεώσιμον ἡλικίαν φοιτησάντων ἐν τοῖς σχο-

λεῖοις τοῦ κράτους ἀρρένων καὶ θηλέων ὡς καὶ τῶν ἄνω τοῦ ἔτους τούτου ἐφήθων καὶ νεανίδων ἀνήλθοντες 5,600,000. Τούτων ἐξ ἑβδόμα, ἤτοι 4,800,000 ἐφοίτησαν εἰς τὰ δημόσια δημοτικὰ σχολεῖα. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν σχολείων τούτων ἀνέρχεται εἰς 33,100, ὁ δὲ τῶν ἐνεργῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν εἰς 70,588. Οὕτω κατὰ μέσον ὄρον ἕκαστον σχολεῖον περιεχει 145, ἕκαστος δὲ διδάσκαλος ἐδίδασκεν 68 μαθητὰς.

Κατὰ στατιστικὰς πληροφορίας δημοσιευθείσης ἐσχάτως, ἐν τῇ πόλει τοῦ Βερολίνου (ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, πλατείας κ.τ.λ.) ὑπάρχουσι πεφυτευμένα 45,000 δένδρα διαφόρων εἰδῶν.

Τὰ βαυαρικὰ ἀνάκτορα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως, ἅτινα ἦσαν ἀνοικτὰ εἰς τὸ πλῆθος, ἐκλείσθησαν καὶ πάλιν, καὶ ἡ εἴσοδος ἀπηγορεύθη εἰς τὸ πλῆθος. Ἐκ τῶν εἰσιτηρίων ἅτινα ἐπλήρωσαν οἱ ἐπισκεφθέντες αὐτὰ τελευταῖον συνελέχθη τὸ ποσὸν τῶν 200,000 μαρκῶν.

Ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῶν κλειδοκρυμμάτων ἐν μὲν τῇ Γερμανίᾳ κατασκευάζονται κατ' ἔτος 73,000, τῇ Ἀγγλίᾳ 45,000 ταῖς ἠνωμέναις Πολιτείας 42,000 καὶ ἐν Γαλλίᾳ 20,000 ὄργανα. Καὶ ἐν Καναδᾷ δὲ ἐσχάτως ἡ βιομηχανία αὕτη προώδευσεν ἰκανῶς, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν ὅλῳ παράγονται κατ' ἔτος 200,000 τοιαῦτα ὄργανα.

Ἐν Βαλτιμόρε κατεσκευάσθη τροχήλατον παιζον δωδεκάδα τεμαχίων μουσικῶν ἐνῶ συγχρόνως τρέχει διὰ τῶν ὁδῶν. Τὸ νέον τοῦτο τροχήλατον ὀνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἐφευρέτου μουσικόν ποδήλατον (Melodiped).

Οὐδέποτε ἴσως ὑπάλληλος ἔλαβε παρὰ τοῦ προϊσταμένου του μεγαλειότεραν ἀμοιβὴν ἢ ὅσην ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ζύθου μεγάλου τινός ζυθοπωλείου ἐν Δουβλίῳ ὀνόματι Πούρσερ. Ὁ διευθυντὴς τουτέστιν τοῦ καταστήματος προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἐκτὸς τῶν μισθῶν του δῶρον διὰ τὴν πιστὴν του ὑπηρεσίαν συναλλαγματικὴν ἀξίας διακοσίων δεκαεπτὰ χιλιάδων λιρῶν στερινῶν!

Προσεχῶς τελοῦνται ἐν Παρισίοις οἱ γάμοι τῆς περιβοήτου ἀρχηγῆ τοῦ λεγομένου *Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας*, στρατηγῆ Βούθ μετὰ τοῦ κυρίου Ἀρθούρου Κλίβερν. Ἡ ἐφημερίς *Ἐμπρός*, ὄργανον τῆς στρατηγῆ, ἀγγέλλουσα τὴν εἰδήσιν, ἐπάγεται τὴν ἐξῆς περιεργον εἰδοποίησιν: «Πάντες οἱ θέλοντες νὰ διατρανώσωσι τὰς ὑπερ ἡμῶν συμπαθείας των ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι δῶρα εἰς τὸ γενικόν

στραταρχείον του Στρατοῦ, ἵνα βοηθήσωσιν ἡμᾶς πρὸς ἐρωμμενεστέραν ἐξοκλούθησιν τοῦ πολέμου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.» Ἐν τῷ Στρατῷ τῆς Δωτηρίας, φαίνεται, δὲν ἰσχύει τὸ ἄξιωμα: ὁ πόλεμος τρέφει τὸν πόλεμον.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων θὰ ἑορτασθῶσι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ἐξαιρετικῶς λαμπρὰ ἕνεκα τῶν ἀρθῶν ἐγγέλειον, οἵτινες ὡς γνωστὸν εἶνε τὸ κύριον φαγητὸν κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας. Οἱ ἰχθύες οὗτοι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας πωλοῦνται εὐθηνότατα, διότι ἀνεφάνησαν κατὰ μεγάλην σιμῆν καὶ καθ' ἑκάστην ἀκίεῖται μέγιστος αὐτῶν ἀριθμὸς. Τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῶν ἐγγέλειων εὐρίσκειται ἐν τῇ λίμνῃ Κόμμερ καὶ ὀνομάζεται Καπιτόνα. Μέχρι σήμερον ἠλευθέρησαν 700,000 χιλιόγραμμικα ἰχθύων, ἅτινα πάντα δι' ἰδιαίτερον ἀμαξοστοιχιῶν μεταφέρονται εἰς Νεάπολιν.

Ἐν Κομβερλάνδη ἀπεβίωσαν τελευταῖον ὑποστράτηγός τις Ἀγγλος καταλιπὼν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐκ 30—40,000 λιρῶν στερλινῶν συγκειμένην εἰς τὸν Sir Heron John Maxwell, ὃν οὐδέποτε εἶδε κατ' ὄλον αὐτοῦ τὸν βίον οὔτε ἐγνώρισεν, καὶ μεθ' οὗ οὐδέλωσιν συνεδέετο διὰ συγγενικῶν δεσμῶν, περὶ οὗ ὁμοῦ ἐγνώριζεν ἕκ τινος φωτογραφίας ὅτι εἶχεν ἐντελῶς ὁμοίαν πρὸς αὐτὸν κεφαλήν.

Ἡ γηραιότερα ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου Κλοθθίλδη Ναπολέοντος καλεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰταλίας Santa di Savoja ἕνεκα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῆς. Καίτοι ἐν ἔτος μόνον μεγαλητέρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς φαίνεται ἐν τούτοις κατὰ 10 ἔτη γηραιότερα, καὶ πενήθορον πάντοτε. Ὅσακις δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς μετὰ τῆς οἰκογενείας του διατρίβει ἐν τῇ λαμπροτέρᾳ ἐπαύλει τῆς βορείας Ἰταλίας Μονζα, ἡ Κλοθθίλδη ἐπισκέπτεται αὐτὸν ταχτικῶς ἀλλὰ δὲν παραμένει παρ' αὐτοῦ πλειότερον τῶν 24 ὡρῶν. Παρερχομένου τοῦ χρόνου τούτου, ἀναχωρεῖ διότι οἱ πτωχοὶ αὐτῆς καὶ οἱ ἀσθενεῖς δὲν ἐπιτρέπουν εἰς αὐτὴν μακροτέραν ἀπουσίαν. Ἡ ἡγεμονίς κατοικεῖ τὰ ἀνώκτορα Moncalieri, ἅπαντα δὲ ἡ περιοχὴ αὐτῶν εἶνε μάρτυς τῶν ἀγαθοεργιῶν τῆς. Τὰ αὐτὰ εὐγενῆ πρὸς τοὺς πτωχοὺς αἰσθήματα τρέφει καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Μαρία Λαιτιτία γεννηθεῖσα τῷ 1866 ἐν Παρισίοις.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀδυσσινίης ἀπέστειλε κατὰ τὴν ἐγκαινίαν τοῦ νέου τηλεγραφικοῦ κἄλω εἰς τὸν πρόεδρον τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας Γρεβὺ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «ἐγκαινιάζω τὸν τηλεγραφικὸν κἄλων ἀποστέλλων ὑμῖν τὸν ἀδελφικὸν μου ἀσπασμὸν καὶ διαβεβαιῶν τὴν δημοκρατίαν περὶ τῆς ἐξαιρέτου μου ὑπολήψεως».

Ὁ γνωστὸς ὑπολογισμὸς τῶν κόκκων τοῦ σίτου ἐπὶ τοῦ Ζατρικίου ἐγένετο τελευταῖον ὑπὸ τινος Γάλλου. Ἐὶν δηλ. θέσωμεν ἕνα κόκκον σίτου ἐπὶ τοῦ πρώτου τετραγώνου τοῦ Ζατρικίου, ἐπὶ τοῦ δευτέρου δύο, ἐπὶ τοῦ τρίτου τρεῖς, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τοσοῦτους ὅσοι προκύπτουσιν ἐταν πολλαπλασιασάμεν τὸν

ἀριθμὸν αὐτῶν μετὰ τοῦ προηγουμένου, ἀπολαμβάνομεν 9,223,372,036,854,775,808 κόκκους σίτου: δηλ. 9 πεντακισεκατομμύρια, 223 τετρακισεκατομμύρια, 372 τρισεκατομμύρια, 036 δισεκατομμύρια, 854 ἑκατομμύρια, 775 χιλιάδες καὶ 808 μονάδας. Ἐἴκοσι χιλιάδες κόκκων σίτου ἔχουσι τὸ βάρος διπλῆς γαλλικῆς λίτρας καὶ ἐπομένως εἴκοσι ἑκατομμύρια ἐνὸς τόννου (1000 χιλιόγραμμ). Οἱ ἀνωτέρω λοιπὸν κόκκοι τοῦ σίτου ζυγίζουσιν 461 δισεκατομμύρια, 168 ἑκατομμύρια, 601 χιλιάδες καὶ 843 τόννους σίτου. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον πλοῖον δύναται νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ φορτίον 1000 τόννων κατὰ μέσον ὄρον, ὅπως μετακομισθῆ ἀλλαγῇ ἡ μάζα αὕτη τοῦ σίτου ἀπαιτοῦνται 461 ἑκατομμύρια 168 χιλιάδες καὶ 602 πλοῖα. Φορτίον πλοίου ἔχοντος βάρους 1000 τόννων ἐπαρκεῖ ὅπως θρέψῃ ἐπὶ ἓν ἔτος 5,000 ἀνθρώπους. Τὰ 461,168,602 λοιπὸν φορτία παρέχουσι τροφήν διὰ 2 τρισεκατομμύρια, 305 δισεκατομμύρια, 843 ἑκατομμύρια καὶ 10,000 ἀνθρώπων ἡτοι διὰ πλείονας ἀνθρώπους τῶν ὅσοι ἔζησαν μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐτησίως ἀποθνήσκουσι 50 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, ὥστε ἐπὶ 3,000 ἔτη ἀπέθανον 150 δισεκατομμύρια, καίτοι πρέπει ὁ μέσος ὄρος νὰ εἶνε μικρότερος διὰ τὰς παλιότερας ἑκατονταετηρίδας. Ὡστε ὁ εἰρηφύτης τοῦ Ζατρικίου ὁ ἀπαιτήσας κατὰ τὴν παράδοσιν ὡς ἀμοιβὴν κόκκους σίτου πολλαπλασιαζομένους κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, ἀπήτησε ποσότητα τεραστίως μεγάλην.

Γνωστὸς τις βυκτηριολόγος, μαθητὴς τοῦ Κῶχ, ἀνεκάλυψε κατὰ τὴν περιήγησιν αὐτοῦ εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας ἐν τῇ θαλάσῃ βάκιλλον (βυκτηρίον), τὸ ὅποιον ἀναθρέψας διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς μεθόδου ἔφερεν εἰς Βερολίνον. Ὁ βάκιλλος οὗτος ἔχει τὴν ιδιότητά νὰ λάμπῃ ἐν τῷ σκότει καὶ εἶνε πιθανῶς ἡ αἰτία τοῦ εἶδους τοῦ φωσφορισμοῦ τῆς θαλάσσης τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καλουμένης γαλακτώδους θαλάσσης (Milky sea). Πειράματα ἐνορθαλισμοῦ τοῦ βάκιλλου τούτου ἐπὶ ἰχθύων ἐν τῷ ἀκουρίῳ τοῦ Βερολίνου ἐπέφερον ἐπίσης φωσφορισμὸν τοῦ θαλασσοῦ ὕδατος.

Τὰ ἔθνη ἀποθνήσκουσιν ἐν ταῖς αἰθούσαις, ἀναγεννῶνται δὲ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν.

Κατὰ τὴν νεκροψίαν ἐν τῷ νεκροταφείῳ ὁ ἰατρὸς Π. λέγει εἰς τὸν ἱκτρὸν Φ.

— Βλέπεις, κύριε συνάδελφε, τὸ ἦπαρ εἶνε ἐντελῶς ὑγιές, καὶ σὺ εἶχες διαγνώσει καὶ ἐθεράπευσεν ἡπκίτιδα.

Ἰατρὸς Φ. — Αὐτὸ μοῦ κάνει μεγάλη τιμὴ. Μετὰ τὴν θεραπείαν μου ἐθεράπευσεν τὸ ἦπαρ ἐντελῶς: τί φταίω ἐγὼ ἂν ὁ ἄρρωστος ἀπέθνηκε ἀπὸ ἄλλο νόσημα.

Διδάκκαλος — Ὅταν ἔχης, Νίκο, 50 αὐγά καὶ σοῦ χαλάσουν τὰ 25, πόσο πρέπει νὰ πουλήσης τὰ γερά διὰ νὰ κερδήσης τὸ ἴδιον ἐὰν δὲν σοῦ ἐχαλοῦσαν.

— Ἰὸ ἴδιο, κύρ δάσκαλε! ὁ μπαμπᾶς μου πουλάει πάντοτε μισὰ κλούβη καὶ μισὰ γερά.